

3 1761 03524 5562

BINDING LIST AUG 15 1923

LL
P7217trG

TRUC. 181043

(M. ACCI) PLAUTI

TRUCULENTUS.

CUM

VARIIS LECTIONIBUS CODICIS AMBROSIANI,
PALATINORUM ET CODICIS PARISINI

IN USUM LECTIONUM

EDIDIT

C. E. GEPPERT.

181043
5/6/23

BEROLINI A. MDCCCLXIII.

TYPIS TROWITZSCHII ET FILII.

770

1000

PRAEFATIO.

Ad hanc Truculenti editionem adornandam codicibus usus sum quattuor, Ambrosiano, codice Camerarii Vetere, Decurtato et Parisino. Ex Ambrosiano folia adhuc supersunt sex, quae textum continent a v. 112 usque ad v. 146, deinde a v. 180 usque ad 317, denique a v. 352 usque ad v. 389, ut olim indicavi in libro de codice Ambrosiano p. 27. Inde ego omnia, etiam minutissima, enotavi. Codicem veterem meo rogatu denuo perscrutatus est Köhlerus, vir doctissimus, ex cuius copiis intellexi, etiam in hac fabula Pareum diligentissime et amplissime officio suo functum esse: perpauca enim praetermisit, unde solidum textui lucrum peti potest. Consentit autem hic codex fere ubique cum codice Decurtato, cuius imaginem Schneiderus exprimendam curavit Vratislaviae a. 1834. Codicem Parisinum, de cuius indole dixi in praefatione ad Trinummi editionem alteram p. XIV et in adnotationibus p. 122, ipse contuli. Ex his libris omnia attuli, quae ad textum constituendum vel ad indolem eorum perspicendam idonea visa sunt: consulto autem omisi errores, qui ex prava syllabarum vel vocabulorum distinctione nati sunt et alia quaedam, quae nulli usui sunt.

De versibus denique comicis et de arte Plauti satis a me disputatum est in praefatione ad Trinummi et in libro de enunciatione Latinae linguae in veteri Romanorum dramate nec quidquam habeo, quod addendum esse videatur.

Scripti Berolini m. Novemb. a MDCCCLXIII.

ARGUMENTUM.

Tres unam péreunt adulescéntes mulierém,
Rure unus, álter urbe, péregre terciús,
Utque ista ingénti militém tangat boló,
Clam supposívit sibi elandéstino editúm.
5 Vi magna sérvos est ac trúcibus moribús,
Lupae ne rápíant domini pársimoniám;
Et is tamén mollitur. Miles advenít
Natique caússa dat propénsa munera.
Tandem compréssae pater cognóscit omniá,
10 Utque illam dúcat, qui vitiárat, convenít
Saomque is répetit a meretríce subditúm.

4. codd. sibi supposuit. 6. V. Lutpœni D. I. . . poeni. P. Ut inopem
9. V. D. Tamen. 10. V. D. litam p. illam, quod P. om.

DRAMATIS PERSONAE.

DINIARCHUS, ADULESCENS.

PHRONESIUM,*) MERETRIX.

GETA, SERVOS..

CALLICLES, SENEX.

ASTAPHIUM, ANCILLA.

STRATULLAX, SERVOS.**)

STRATOPHANES, MILES.

STRABAX, ADULESCENS RUSTICUS.

ANCILLA ALTERA.

*) V. ubique Pronesium.

**) cf. Cic. ad Att. XVI, 15.

PROLOGUS.

Perparvam partem postulát Plantus loci
 De vestris mágnis atque amoénis moenibús.
 Athenas quó sine architétis conferát.
 Quid nunc? datúrin estis, án non? adnuónt.
 5 Minor equidem vóbis me ablatúrum sine morá.
 Quid si de vóstro quippiam órem? en abnuónt.
 Enim herele in vóbeis resident móres pristini,
 Ad denegándum ut celeri língua utamini.
 Sed hoc agámus, huc qua véntum est gratiá.
 10 Athenis ágitur, ita ut hoc ést prosceniúm,
 Tantisper dúm transigimus hánc comoediám.
 Hic habitat múlier, nomen cui ést Phronesiúm.
 Haec huius sécli mores ín se possidét:
 Numquam ab amatóre postulávit, quod datum ést,
 15 Sed relieuóm dat operam né sit relieuóm
 Poscendo atque auferendo, ut mós est mulierúm.
 Nam omnis id fáciunt, cum se amári intellegúnt.
 Ea se peperísse puerum simulat militi,
 Quo citius rem ab eo avertat cúm pulvisculó.
 20 Quid multa? locus huic si suppéteret mulieri,
 Is cum anima ad eam habentiam ómnem evorterét.

V. 1—3 cf. Prise. de metr. Ter. c. 2, 9. Apuleius Flor. IV n. 18 ed. Hildebrand. 4. V. D. admunt P. at nunc. 5. V. D. Melior me quidem. P. Meliorem quidem. Scripsi Minor equidem. 6. codd. omm. en. P. abducunt. 7. Enim herele V.; D. Eum herele P. Meherele. V. in uodiis D. P. inodiis. 9. codd. qua huc. 10 codd. tracto. Scripsi agitur. 12. codd. nomine. 14. codd. suo postulat id p. postulavit. 15. Sed relieuom Camerarius: codd. Sed reliquam. 19. codd. auferat p. auertat. 20. V. multa Stue si superet muliere. D. multa superet mulierem. P. Multa superest mulierem. Scripsi locus huic si suppeteret. 21. codd. omnes: his — ad eum habenti. Deinde omnem, quod codd. omm., addidit Scaliger. Denique P. evorterit V. ereceteritur D. erteteritur.

DINIARCHUS.

- Non omnis aetas ad perdiscendum sat est
 Amanti, dum id perdisceat, quot pereat modis,
 Neque eam rationem eapse unquam edocuit Venis,
 25 Quam penes amantum summa summarum redit,
 Quot amans exemplis ludificetur, quot modis (5)
 Pereat, quotque exoretur exorabilis!
 Quot illie blanditiae, quot illie iracundiae,
 Quot sunt pericla amanda! di vostram fidem, hui!
 30 Quid perferendum est etiam praeter muneram!
 Primum dum merces annua: is primus bolust. (10)
 Ob eam tres noctis duo, cum interea loci
 Aut aera aut vinum aut oleum perit aut triticum.
 Tentat, benignusne an bona^{ae} frugi si^{is}.
 35 Quasi in piscinam rete qui iaculum parat,
 Quando abiit rete pessum, tum adducit sinum: (15)
 Si inretit rete pisces, ne effugiant, cavet,
 Tumque hic tumque illie irretitos impedit
 Pisces usque adeo, donecum eduxit foras,
 40 Itidem est amator. Si id, quod oratur, dedit
 Atque est benignus potius quam frugi bona^{ae}, (20)
 Adduntur noctes: interim ille hamum vorat.
 Si semel amoris poculum accepit meri
 Eaque intra pectus se penetravit potio,
 45 Extemplo et ipsus perit et res et fides. (25)
 Si iratum est sortum forte amatori suo,
 Bis perit amator, ab re atque ab animo simul.
 Sin alter autem potior est, itidem perit.
 Si raras noctes ducit, ab animo perit:

V. Dimareus. D. P. Dinarchus. 22. Varro de l. l. p. 194 ed. Spengel: est satis. 23. P. is p. id. Prise. de metr. Ter. 2, 9 hic. 24. edocuit Prise. l. e.; codd. educet. 27. V. quoque exoritur D. exoriter. 28. V. blanditier D. blanditer. 29. V. D. sunt quot sui, P. sunt quot sunt. 30. perferendum P.; V. D. perierandum. Vat. Lips. alter perietandum. 31. merces Gronov.; V. miros D. miror P. meret. D. annus P. animus. Deinde V. primos e bolust D. primus ebolust. P. premii si obolus est. 32. V. dutor D. tutor. P. ducunt. 33. V. D. ara. codd. omm. perit. 36. codd. omm. tum, V. finfa p. sinum, D. P. infra. 37. Si inretit Both.; V. Sin iecit D. sin ietit. P. si non ierit, Deinde codd. piscis ne effugiat. 38. Tumque hic tumque illie Both.; codd. Dum huc dum illuc. Deinde irretitos Sealiger; V. D. reteor, P. rete. 39. codd. dolium foras eduxit. 40. codd. Ibidem. Deinde si P.; V. D. set. 43. meri Both.; codd. mere. 46. codd. sortum fortet. 47. atque ab animo Goller; codd. omm. ab. 48. autem — itidem Acidalius; V. Sin alter alteri D. sin aliter alteri. P. om alteri, Deinde V. D. potius. codd. omnes: idem. 49. P. ratas p. raras.

- 50 Sin increbrávit, ipsus gaúdet, res perit.
Ita cantio ést in acedibús lenoniis: (30)
Priusquam unum déderis, centum, quae poseat, parát.
Aut aurum périit, aut conscéssa est pallulá,
Aut empta ancilla aut aliquod vásum argenteúm,
- 55 Aut aliquod vásum aenum aut léctus dapsilis
Aut armarióla graeca, aut áliquíd semper ést, (35)
Quod pereat débeatque amáns scorto suó.
Atque haec eclámus nos damna, úna industriá
Cum rem fidémque nosque nósmet perdimús,
- 60 Ne quid paréntes neu cognáti sentiánt.
Quos dum eclámus si faximús consciós, (40)
Qui nostrae actáti tempestíve temperánt,
Ut antepárta demus póstpatoribús,
Faxim lenónum et scortorúm posthaec minús
- 65 Et minus dammósorum hominum, quám nunc sunt, siét.
Nam nunc lenónum et scortorúm plus est feré, (45)
Quam olim muscárum est, cum calétur maxumé.
Nam nusquam alibi si sunt, circum árgentariás
Scorta et lenónes desidént quotidié.
- 70 Ea nimia est rátio, quippe qui certo sció
Fere plus scórtorum esse iám quam ponderúm, (50)
Quas quam quidem ad rem dicam in árgentariis
Referre et habére, nisi pro tábulis, nesció,
Ubi aera pérseribantur úsurariá,
- 75 Accepta dico, expensa né quis censeát.
Postremo in mágno populo, in múltis hominibús, (55)
Re plaecida atque ótiosa, víctis hostibús,

50. V. sinorebrauit, D. si increpauit. 51. V. Itca in acedibus lenosis. D. P. Ita et in acedibus lenosis. Scripsi ita cantio est. 53. V. D. aut perit aurum conscéssa, nisi quod D. concéssa, Porph. ad Hor. ep. 1., 18, 55. Aut perit aurum aut conscéssa est pallula. P. aut petit aurum quod conscéssa. schol. Cruq. ad Hor. ep. 1, 18, 55. Aut perit aurum, quod conscéssa pallula est. 54. aliquod vasum aenum Góller: codd. vasum ahenum aliquod, nisi quod P. aliquid. 55. V. D. laptiles. 56. codd. omm. est. 58. V. D. dammina industria, nisi quod D. clammina, P. damna industria. 59. D. Quoniam p. cum. 60. codd. neque p. Ne quid. 61. codd. cum p. dum — facimus. 62. V. D. tempestiuo temperint. 63. V. Umę. D. P. Unde. cod Barth. ut ne. codd. omnes anteparata. 64. codd. plus est p. posthaec, om. minus, quod addidit Acidalius. v. 67. in codd. postponitur sequenti. 69. Scorta et lenones Both.; codd. scorti lenones. Deinde desidént Ritschelius; codd. quasi sedent. 71. codd. eri p. fere. 72. Quas Ritschelius: codd. quos. Deinde quam quidem Góller: codd. quidem quam. 73. codd. omm. et. 74. V. ac. p. aera D. P. hae. 75. accepta Acidalius: codd. accipiat p. accepta, neque p. ne quis. 76. V. id magno populo. D. P. id magno in populo multis hominibus. Deinde codd. omnes mulier p. multis.

- Amare opórtet omnes, qui quod dent, habént.
 Nunc haec mihi méretrix, quae hic habét, Phronesiúm,
 80 Suum nomen ómne ex pectore éxmóvit meó.
 Nam me fuisse huic fateor súmmum atque intumúm, (60)
 Quod amantis múlto pessimum ést pecuniáe.
 Eadem, postquam álium repperit, qui plus darét,
 Damnosiórem, me exinde ámovit locó,
 85 Quem manifesto ódium sibi esse mémorabat malá,
 Babyloniénsem militem: is nunc dicitúr (65)
 Venturus péregre; eo nunc cónmentata est dolúm.
 Peperisse simulat sese, ut me éxtrudat forás,
 Atque ut cum sólo pergraeécetur milité.
 90 Eum esse simulat militém puero patrém.
 Eo isti suppositum puerum opús erat pessumáe. (70)
 Mihi verba rétur dare sese; án me censuit
 Celare sé potesse, grávida si forét?
 Nam ego Lemno advénio Athenas núdius terciús,
 95 Legatus quo hinc cum publico imperio fui.
 Sed haec quis múlter est? Astáphiúm ancillulá. (75)
 Cum ea quoque étiam mihi fuit commercíum.

ASTAPHIUM. DINIARCHUS.

ASTAPHIUM.

- Ad forés auseúltáte atque adsérvate aedes
 Ne quis ádventor grávior abeat, quam adveniat
 100 Neu manus qui attulerit steriles ád nos intro
 Foras expórtet gravidás. Novi ego hóminum mores.
 Ita nunc súnť adulescéntes moráti: quippe (5)

79. codd. Nam mihi haec. V. Pronesium. 80. V. D. omnes P. omnem. Post v. 80. V. D. addunt *Phronesium, nam Phronesis est sapientia*, P. tantum *Phronesium*, ceteris omm. Delevit hunc versum Canterus nov. lect. 7, 10. 83. D. prius p. plus 84. V. D. mihi exinde immouit, nisi quod V. exine. 85. manifesto odium Bothius: V. D. qui manifesta ac odiosum, P. quem infestum ac odiosum. 86. V. D. Babyloniensem. 88. codd. Reperisse. 90. V. D. simulant. Hic versus in codd. praepositur antecenti. 91 P. Eum isti supposito puero opus pessimae — erat addidit Lomann. V. D. Eum isti suppositum puerum, 92. codd. se. V. D. a me. 95. quo hinc Both; V. D. hinc quod, P. hinc quo. 96. V. D. quibus melius p. quis mulier. P. om. quis mulier est. Deinde codd. Astaphium est ancillula: est del-Göller. 97. V. D. ergo p. ea.

98. adservate Prise. de metr. Ter. 2, 18: V. adseruas D. seruas. P. asservabis. 100. manus qui — ad nos intro Both.; codd. qui manus — intro ad nos. 101. codd. gravidas foras exportet. 102. codd. adulescentes morati sunt. Deinde quippe Both.; codd. quin ei.

Ut semel adveniunt ad scorta congerrones,

Consulta sunt consilia, quando intro advenērunt ad nos.

105 Unus eorum aliquis osculum usque oggerit amicae.

Dum illi agunt ceteri cleptae, quod coeperunt,

Cum vident quempiam se adservare, obluunt, (10)

Quippe custodem oblectant per ioculum et ludum.

Saepe de nostro edunt, quod factores faciunt.

110 Fit pol hoc et pars spectatorum haec vos pol scitis me haud mentiri.

Ibi est ibus pugnae et virtuti de praedonibus praedam capere.

At ceastor nos rursus lepide gratificamur furibus nostris. (15)

Nam ipsi vident bona eum eorum aggerimus atque etiam ultro ipsi ad-

gerunt ad nos.

DINIARCHUS.

Me illisec quidem haec verberat verbis, nam ego huc bona mea accongessi.

ASTAPHIUM.

115 Commemini: iam pol eum ipsum ad nos, si domi erit, mecum adducam.

DINIARCHUS.

Heus! mane dum Astaphium, priusquam abis.

ASTAPHIUM.

Quis revocat?

DINIARCHUS.

Sciēs: respice huc. (20)

ASTAPHIUM.

Quis est?

DINIARCHUS.

Vobis qui multa bona esse vult.

103. codd. aut p. ut. Deinde semel Both.; V. senet D. senec. P. se nec.
 104. codd. consilio. P. adveniunt. Deinde omnes omm. ad nos. 105. V. oenus
 codd. oculum. V. D. amicensque oggerit, P. amicae usque aggerit. 106. codd.
 agant. Tm V. litteris miniatis addit SSCETERI CLEPTAE quae a D. et P.
 absunt. codd. omnes omm. quod coeperunt. 107. Cum P.; V. D. Sin. V. D. ob-
 ludeant. P. obluunt. 108. codd. qui p. quippe, et oblectent, nisi quod D. oblet-
 tent. 109. saepe de nostro Bothius; codd. de nostro saepe. V. fectorum
 p. factores. 110. V. D. scistis pol haec nos, nisi quod V. poliet p. pol haec.
 P. om. pol et vos. 111. P. Ubi. V. sibus p. est ibus, D. usibus, P. usus.
 112. A ceastor, quod omm. codd. ceteri omnes. V. rusum. Deinde codd. omnes
 eum A. referimus gratiam p. gratificamur. 113. A. eorum quum aggerimus bona,
 codd. ceteri: eum eorum aggerimus bona. Deinde atque A.; V. D. loqui, quod
 om. P. 114. codd. illis p. illisec. A. quidem haec verberant — bona mea digessi.
 V. done adcessi D. dona concessi. P. dona connessi. 115. pol eum ipsam ad nos
 A. solus: V. D. pol ego umsum, P. pol ego visam. Deinde V. D. erat p. erit.
 116. P. om. abis. 117. Quis P.; A. V. qui, quod om. D.

ASTAPHIUM.

Dato, esse sí vis.

DINIARCHUS.

Faxo erúnt.

120

Respice huc modó.

ASTAPHIUM.

Oh!

Enicas me míseram, quisquis és.

DINIARCHUS.

Pessuma, mané.

ASTAPHIUM.

Optume, odio és.

Diniarchusne heíce est? atque is ést.

DINIARCHUS.

125

Salva sis.

ASTAPHIUM.

Et tú

Fer contra mánum et pariter graderé. (25)

DINIARCHUS.

Tuis servio atque aúdiens sum imperiis.

Quid agis?

ASTAPHIUM.

Valco ét validum teneó.

Peregre quoniam ádvenis cena detúr.

DINIARCHUS.

130 Bene dicis ét benigne. Aín, quo eas, Astáphium? amabo.

ASTAPHIUM.

Sine, era quo iússit, ire mé.

DINIARCHUS.

Eas, sed quid ais?

ASTAPHIUM.

Quid vis?

119. codd. si esse nis. 120. Oh A; codd. ceteri io. 121. V. D. Tenicas. 122. V. D. pessimam Anel. Prisc. de metr. Ter II, 10 pessima mane. 123. A. cum Prisc. l. c. optime, odio es. V. D. optume odiosus es, nisi quod V. optume. P. om. optume: odiosus es. 124. codd. omnes cum A. Dinarachusne illic est. 125. Salva sis. Et tu A.; V. D. isaduas lissi ituli, nisi quod D. ituli, P. is ad vos lissi attuli. 126. Fer A.; V. D. fert, P. ferunt — gaudere p. gradere. 127. Tuis A.; ceteri Tibi. 128. valeo A.; V. nade, D. nale. P. valens. 129. cena detur A.; V. D. centur, P. lactor. 130. A. Bene dicis benigne quo eas Astaphium amabo, om. et et aín. Ceteri: Benigne dicis p. Bene dicis benigne, deinde, om. quo eas, V. Astat cum ambo, D. astate ambo, P. asta te amabo. 131. codd. omnes cum A. sine me ire quo iússit.

DINIARCHUS.

Dic, quo iter incéptas? dic, quis ést, quem accersas?

ASTAPHIUM.

Obstetricem

Archinam.

DINIARCHUS.

Mála tu femina és: oles unde es disciplinam.

Manifesto méndaci, malá, te teneo.

(30)

ASTAPHIUM.

Quínam? amabo.

DINIARCHUS.

135 Quia te adductúram huc dixerás eumpse, nón eampse.

Nunc mulier fácta est ex viró: mala es, praestigiatrix.

Sed tandem lóquere: quis is homo ést, Astaphium? nóvos amator?

ASTAPHIUM.

Nimis otíósum te arbitrór hominem esse.

DINIARCHUS.

Quí arbitrare?

ASTAPHIUM.

Quia tuo vestímento et cibó alienis rébus curas.

(35)

DINIARCHUS.

140 Vos mīhi dedístis otíum.

ASTAPHIUM.

Qui? amabo.

DINIARCHUS.

Ego éxpedibo.

Rem perdidí ápuđ vos, vos meúm negotíum ábstulistis.

Sí rem servássem, fuit ubí negotíósus essem.

132. Dic A.; ceteri istie. Alterum die abest a codd. omnibus. Deinde quis est A. P.; V. D. quies. Denique A. Archiliam Meretricem, ceteri Archinam obstetricem. 133. Mala tu femina es A.; ceteri omm. tu. Deinde A. oles iam unde tu es disciplinam. V. D. soles unies disciplinam. P. soleo una est disciplina. 134. Manifesto mendaci A.; V. manifesta mendacii D. manifesta mendacia. P. manifestam mendacii. A. tenco te. codd. omnes Quid iam p. Quinam. 135. V. D. P. Qua te adducituram. Deinde eumpse Lindemannus: codd. eum ipsum. Denique non eampse A: V. i non ea asae, D. P. inonea ase. 136. A. facta est eam ex viro. V. D. mala est. Deinde P., om. es: praestigiatrix, V. D. prestigiator A. praesirigator. 137. A. homost. V. astaphiunous. P. om. is et novos. 138. V. Nistus p. Nimis. Deinde te arbitrór hominem esse A.; P. arbitrór hominem te esse, V. D. arbitrór hominem esse, om. te. Denique Qui A.; P. Quid, V. D. quinam. 139. Non. 499, 9 tu. 140. mihi dedistis otium A.; V. D. otiosum, P. me dedistis otiosum. Deinde Qui A.; V. D. Quid iam P. Quid nam D. P. omm. ego. 141. codd. omnes praeter A. omm. apud vos, vos. Non p. 477 rem perdidí apud vos. 142. A. servauissem.,

ASTAPHIUM.

An tu bene réris publicum aut amores alia lege
Habere pòsse postulas, quin otiosus fias? (40)

DINIARCHUS.

145 Illa, haud ego, habuit publicum: pervorse intérpretaris.
Nam advorsum legem a me et meam scripturam pœudem accepit.

ASTAPHIUM.

Plerique idem, quod tu facis, faciunt rem male gerentes:
Ubi non est, scripturam unde dent, ineusant publicanos.

DINIARCHUS.

Male vertit res pecuariam mihi apud vos: nunc vicissim (45)
150 Volo habere arationem pro copia hic apud vos.

ASTAPHIUM.

Non arvos hic sed pascuos ager. si arationes
Habiturus, qui arari solent, ad pueros ire meliust.
Hunc nos habemus publicum: illi alibi sunt publicani.

DINIARCHUS.

Utrosque cognovi probe.

ASTAPHIUM.

Em istoc pol tu otiosus, (50)

155 Cum et illi et hic pervorsus es. sed utris cum rem esse mavis?

DINIARCHUS.

Prociiores estis vos, sed illi periculosi.
Illis perit, quidquid datur, neque ipsis apparet quicquam.
Vos saltem si quid quaeritis, id ebibitis et comestis.
Postremo illi sunt improbi, vos nequam et gloriosae (55)
160 Malaeque in nos.

143. tu bene reris publicum A.; V. tute bene res publicum, D. P. tute bene rem publicam. 144. posse A. et P.; V. D. posses. Deinde quin otiosus A.; P. quin tu otiosus, V. quin tu osius, D. quin tu otiosius. 145. D. P. aut p. haud. A. interpraetaris. 146. A. om. a. codd praeter A. omnes: amem p. a me. Deinde omnes cum A. ob p. et. Denique A. et Charisius p. 140, ed Keil cepit, codd. ceteri accipit. 147. codd. Fierique p. Plerique. D. idest p. idem, rem P.; V. D. rei. 149. P. om. nunc vicissim et versus 150 totum. 150. V. copiae hic apud uos, D. copiae apud uos. 151. V. D. pascus est agere sirationes. P. post hic inserit: qui arari soleat (p. solent), quae absunt a v. sequ. 152. habiturus P.; V. D. habiturus. 153. alibi Acidalius; V. aliis publicani, D. P. alii sunt publicani. 154. cognovi probe edd. vett. ante Camerarium: codd. omnes percognovit trobeidem. 155. illi Both.; codd. illie, V. D. esse p. es. 158. codd. et bibitis p. it ebibitis. 159. codd. quam p. nequam. V. D. gloriosi. 160. V. D. in nos illis ea omnia P. in nos illis. Ast. Ea omnia, codd. Dinarehe.

ASTAPHIUM.

Ea omniá tibi dicis, Diniarche,

Et nostrum et illorum vicém.

DINIARCHUS.

Qui istuc?

ASTAPHIUM.

Ratiónem dicam.

Quia qui alterum inensat probri se eumpse intuéri oportet.

Tu a nobis sapiens nihil habés: nos nequam abs tète habemus.

DINIARCHUS.

O Astaphium, haud istoc me modó solita es ante áppellare, (60)

165 Sed blande, cum illuc, nunc quod ést apud vos, ápud me haberem.

ASTAPHIUM.

Dum vivit, hóminem noveris: ubi mortuóst, quiescas.

Te, dum vivébas, noveram.

DINIARCHUS.

An me mortuom árrbitrare?

ASTAPHIUM.

Qui potist, amábo, planiús? qui antehac amátor summus

Habitust, istum ád amicam merás querimoniás referre. (65)

DINIARCHUS.

170 Vostra herele fáctum inuriá, quae properavístis olim
Rapere: otiose oportuít, diu ut essem incólumis vobis.

ASTAPHIUM.

Amator similis oppidi ést hostilis.

DINIARCHUS.

Quó argumento est?

ASTAPHIUM.

Quamprimum expúgnari potést amator, óptimum amicae est.

DINIARCHUS.

Ego fateor scđ longe álter ést amicus átque amator. (70)

161. V. D. Quia p. qui, P. quid. 162. se eumpse Both.; P. se ipsum intueri. V. D. sumpsit seniteri. 163. P. neque p. nequam. V. D. habeamus. 164. codd. omnes modo solita es me, nisi quod V. D. est p. es et ambo deinde appellari. 165. P. illud. codd. omnes quod apud nos nunc est. 167. V. D. noveras si at p. noveram. *Di. an.* 169. V. habitus si. D. P. habitus est. codd. istunc — uerius uerimonia. P. deferre. 170. V. hunc versum tribuit Astaphio. codd. properauit. 172. similis oppidi est Both.; V. similest D. similit P. similis. 173. potest Bothius; V. D. potis est, P. potist. V. amet, D. amat p. amator. amicae est Bothius; V. D. est amica et. P. est amicae. 174. P. om. ego. alter Acidalius; codd. aliter.

175 Certe herele quám veterrimís homini optumúst amicus.

Non herele occídna sunt míhi mecum etiam fúndi et aedis.

ASTAPHIUM.

Cur, obscero, érgo ante ostiúm pro ignoto aliénoque astas?

I intro: haud aliénus tu quidem és, nam ceastor néminem hodie (74)

Mage amat corde atque ánimo suó, síquidem habes fúndum atque aedis.

DINIARCHUS.

180 In melle súnť linguae sitaé vostrae atque orátiones,

Facta atque córda in felle súnť sita atque acérbo aceto.

Eo dicta língua dulciá datis, corde amára facitis.

ASTAPHIUM.

Si amanti nón est, quod dabit, non didici philosophari.

DINIARCHUS.

Non istae meá benignitás docuit te fábulari,

(80)

185 Sed isti, qui eúm geniis suis belligerant, parcipromi.

Mala es atque éadem, quae solés, inlecebra.

ASTAPHIUM.

Ut exspectátus

Peregre advenísti, nam oppidó cupiebat te éra videre.

DINIARCHUS.

Qui tandem?

ASTAPHIUM.

Te únun ex omnibús amat.

DINIARCHUS.

Euge, fúndi et aedes,

Per tempus súbvenistis. Séd quid ais, Astáphium?

ASTAPHIUM.

Quid vis? (85)

DINIARCHUS.

190 Estne intus níne Phronesiúm?

ASTAPHIUM.

Ut ut aliis, tibi quidem intus.

175. V. D. amomini optimus amicus. P. amicae optimus est amicae. 176. V. D. occidesunt. P. occiderunt. codd. omnes omm. mecum. 180. V. melies p. melle sunt, D. medic p. melle, P. medio. 181. Facta atque A.; V. Fac atque D. uacatque, quod om. P. Deinde A. in fellis sunt, V. belles, D. P. bella sunt, omnes om. in. 182. Eo dicta lingua A.; ceteri, om. Eo: linguís dicta. Deinde amara facitis Meursius: A. amare facitis, ceteri amare factis. 183. A. Amanti si quin quod dabo non est; ceteri: amantes si quit non danunt, nisi quod D. P. quid. Postremo philosophari Goellerus: codd. omnes fabulari. 184. A. docuit. 185. codd. omnes cum A. istos. A. parcipromis, ceteri parcepromi. 186. A. adque. V. D. inlecebrii. 187. P. om. nam. codd. omnes obscero p. oppido. 188. Qui Bothius, codd. Quid. A. hminibus p. omnibus. 189. codd. praeter A. omnes subuenistis mihi. V. ait p. ais. V. D. ut quid vis. 190. A. Estine. codd. praeter A. omnes omm. ut ut aliis

DINIARCHUS.

Valetne?

ASTAPHIUM.

Edepól meliusculám fore spero, te úbi videbit.

DINIARCHUS.

Hoc nobis vítium maxumum ést: eum amamus, túm perimus.

Si illuc, quod vólumus, dicitúr, palam eum méntiantur,

Verum esse inseíti credimús, modo ut déstituamur ira. (90)

ASTAPHIUM.

195 Heia haud ita ést res.

DINIARCHUS.

Ain tu eám me amare?

ASTAPHIUM.

Immo únice unum.

DINIARCHUS.

Peperisse audivi.

ASTAPHIUM.

Ah obsecró, face Diniáreche.

DINIARCHUS.

Quid iam?

ASTAPHIUM.

Horresco mísera, mentió quotiens fit pártionis:

Ita paene núlla sibi fuit Phronesium. í intro, amabo. (95)

Vise illam, aut ópperitor hic: iam exhibit, nám lavabit.

DINIARCHUS.

200 Quid ais tu? quae numquam fuit praegnas, qui párrere potuit?
Nam illi quidem úterum, quod sciám, numquam extumére sensi.

191. P. Valet? *Ast.* Aedepol, ceteri: immo edepol. A. melius eam, ceteri melius iam. A. fore spero te ubi videret; ceteri: credo fore ubi te videbit. 192. A. maxumumst. P. tune. 193. illuc Bothius; codd. illud. A. uolumus. 194. A. ne ut astuamur p. modo ut destituamur. V. D. ne ut in estu mutuamur P. ne ut mestu mutuamur. 195. Ain tu eam me amare A.: V. ain tu me (D. te) amaret P. ain tute amare. 196. codd. praeter A. omnes Peperisse eam audivi. V. D. eam p. iam. 197. V. D. sentio. Prisc. 1 p. 256. ed. Hertz: miseram mentionem. V. quod iis p. quotiens, D. quod diis, Non. 217 quod. A. sit. V. D. parationis. 198. paene nulla sibi A.; ceteri paene tibi. V. intromamabom. 199. codd. atque p. aut. A. opperire hic, ceteri opperire ibi. P. non p. nam. codd. praeter A. omnes lavabit. 200. V. lique p. tu quae, D. liquae numquam fuit quam praegnas. 201. A. equidem illi uterum, ceteri equidem uterum illi. V. D. scias. P. extumescere.

ASTAPHIUM.

Celabat métuebatque té, ne tu sibi pèrsuaderes,
Ut abortiõni operam darèt puerumve ut éneccaret.

DINIARCHIUS.

Tum pol isti púero is est patér Babyloniénsis miles, (100)
205 Quoíns nunc ista ádventum expetit.

ASTAPHIUM.

Immo adeo ut núnciatum est,
Jam hic adfutúrum aiunt eúm: nondum advenisse miror.

DINIARCHIUS.

Ibo igitur intro?

ASTAPHIUM.

Quippiní? Tam audacter, quám domum ad te.
Nam tu quidem édepol noster és etiam nunc, Diniarche.

DINIARCHIUS.

Quam mox te huc récipis?

ASTAPHIUM.

Jam hic eró: prope est, profécta quo sum. (105)

DINIARCHIUS.

210 Redi vero actútum: ego interim hic te apud vos ópperibor.

ASTAPHIUM.

Hahahe! requiévi,

Quia intro abiit odium meum.

Tandém sola sum: nunc meo équidem arbitrátu

Loquár liberé quae volam ét quae lubébit.

202. ne tu sibi A.; V. naut sibi, D. aut sibi, P. ne sibi. 203. puerumve Bothius; codd. puerumque. V. D. lite necaret. P. abneccaret. 204. D. Dum. p. Tum. A. isti est puero pater. V. D. isti puero quid est pater P. isti puero quidem est pater. 205. V. expetiti D. expetiit. V. abet p. adeo. D. abeo, P. ab eo. 206. V. D. moror. 207. V. D. quam p. tam. V. aut dacter. 208. tu quidem edepol noster es etiam nunc A.; codd. ceteri: tu edepol noster set iam nunc. 209. te huc recipis A.; codd. ceteri te recepisti, nisi quod P. recipisti. A. propest, quod om. P. 210. V. rede. D. redde. A. ego interim hic apud nos opperibor, codd. ceteri: ego interim te apud uos. V. D. apperibor. — Ceterum ex hac scena versus videtur excidisse, quem Priscianus I. p. 101 ed. Hertz hoc modo adfert: Bona perdidit, mala repperi, factus sum extimus a vobis.

211. Hahahe requievi Göller; A. Ha, quod adnectitur versui 210, deinde Requienu, quod lineam implet. Ceteri codd. hahaha erele quievi, nisi quod P. hercele. 212. abiit A.; V. anit, D. P. iuit. Deinde codd. praeter A. omnes omn. meum. 213. codd. omnes cum A. quidem meo p. meo equidem. 214. P. volebam p. volam. Deinde lubebit P.; V. D. iubebit, A. licebit.

- 215 Huic homini amanti mea era neniãiam apud nos dixit de bonis,
 Nam fundi et aedes obligatae sunt ob amoris prandium.
 Verum apud hunc mea era sua consilia summa eloquitur liberè, (5)
 Magisque adeo ei consiliarius hic amicus quam auxiliarius.
 Dum fuit, dedit: nunc nil habet, quod habebat, nos habemus.
- 220 Iste id habet, quod nos habuimus: humanum facinus factum est.
 Actutum fortunae solent mutari: varia vita est.
 Nos divitem istum meminimus atque iste pauperes nos. (10)
 Verterunt sese memoriae: stultus sit, qui id miretur.
 Si eget, necesse est, nos pati: amavit, aequom factum est.
- 225 Misereri nos piaculum est hominum rem male gerentum.
 Bonis esse oportet dentibus lenam probam: aridire,
 Quisquis veniat, blande alloqui, male corde consultare, (15)
 Bene lingua loqui, meretricem sentis similem esse addeceat,
 Quemquem hominem attigerit, profecto ei aut malum aut damnum dari.
- 230 Numquam amatoris meretricem oportet causam noscere,
 Quin ubi nil det, pro infrequente eum mittat militia domum, (19)
 Neque unquam erit probus quisquam amator, nisi qui rei inimicus suae.
 Dum habet, tum amet: ubi nil habeat, alium quaestum coepiat:
 Aequo animo ipse si nihil habeat, aliis, qui habent, det locum.
- 235 Nugae sunt, nisi cui, cum dederit, dare iam libeat denuo.

215. A. Huic homini amanti neniãiam dixit; ceteri huic hominem amanti me era apud nos. Tum V. neniãiam dixit, D. P. dixit neniãiam. cf. Festus p. 161. 216. V. D. fundit p. fundi et, P. fundi sunt. V. obligates p. obligatae sunt. V. D. P. moris p. amoris. 217. codd. praeter A. omnes omm. sua, P. summe loquitur. 218. amicus A.; V. qui p. quam, D. quod. 220. Iste A.; V. D. Istine, P. istic. A. factust. 221. mutari A.; V. D. mutavit, P. mutarier. 222. istum A.; ceteri eum. A. adque. V. D. isti p. iste. 223. V. D. memoriaest vitus sit. Deinde A. qui admiretur V. D. quid ita miretur P. Vertit sese rota vicissim sic quid ita mirentur. 224. pati amavit aequum A.; V. D. patiar anita equom me, nisi quod D. aequum. P. pati in vita aequum. 225. codd. eum A. omnes: piaculum est, misereri nos, nisi quod A. piaculumast V. pilaculum. Deinde rem Bothius; codd. rei, quod om. P. Denique D. P. gerentium. 226. V. D. probam. 227. blande Gölle: codd. ceteri blandeque, V. blandequem. codd. praeter A. omnes consultari. 228. codd. praeter A. loqui lingua. Deinde sentis similem esse addeceat A.; V. D. esse similem sentis condeceat, P. om. esse: similem sentis condeceat. 229. V. D. attingerit. Deinde profecto ei aut A. solus; ceteri omm. ei. V. a. m. pr. aut malum aut causam noscere dampnatum dari. 230. A. Nunquam. V. amatori amatoris meretricem. P. amatoris amatricem. A. causam. 231. V. D. cum p. eum. Deinde mittat A.; ceteri mittas. 232. erit probus quisquam A.; ceteri quisquam probus erit. v. 233—34 in codd. omnibus praeter A. sequuntur post 235 et 236. 233. habet A.; ceteri habeat. P. capiat p. coepiat. Non. 89, 20 dum abeam quodam et ubi nihil coepiam. 234. V. D. dent. 235. A. qui modo eum. V. quodomodo eum D. quod amodo eum. P. quod modo eum. V. D. iubeat A. libeat.

Is amatúr hic apud nos, qui, quod dedit, id óblitust datúm.

Probst amátor, qui relictis rebus rém perdit suám. (25)

At nos male ágere praedicánt viri solére secum,

Nosque esse aváras. Qui sumús? quid est, quod male ágimus tandem?

240 Nam ceastor núnquam satis dedit suae quisquam amícae amator

Neque pol nos sátis accepimús, neque unquam ulla sátis poposcit.

Nam quando stérilis est amátor a datís, (30)

Si negat habére quod det, sóli credimús.

Nec satis accipimus, satis eam quód det, non habét.

245 Semper datóres novos opórtet quaereré,

Qui de thesaúris integris demum oggerúnt.

Velut hic ést adulescens, qui hábitat hic agréstis, rusticús (35)

Nimis mortális lepidus nímisque probus datór. Is clam patrém

Etiam hae nócte illae per hórtum transit ad nos: eum voló

250 Conveníre. Sed ést huic ínus servos violentíssimús.

Qui ubi quam nóstrarum vidét prope aedis adgrediri, (40)

Item ut de frúmento anserés, clamóre abstérret, abigit.

Ita ést agréstis. Sed forés, quicquid futúrum ést, feriam.

Ecquis huic tutelám ianuáe gerit? ecquis íntus exit?

STRATULLAX. ASTAPHIUM.

STRATULLAX.

255 Quis illie ést, qui tam protérve in nostras aedis arietát?

236. V. D. quid quod edit iobatus, nisi quod D. iobatus. P. lobatus p. oblitust. 238. A. ad p. at. 239. P. om. esse. Deinde: qui sumus quid est, quod male agimus A.; ceteri: qui sim unquam alenos agimus, nisi quod D. P. alienos. 240. A. amicae quisqui amator suae. 241. codd. praeter A. omnes omni. nos et unquam. 242. D. P. omni. a. 243. P. om. si. codd. praeter A. omnes: negat se habere. V. quod et; D. quo det. P. sin p. soli. Postremo codd. praeter A. omnes omni. credimus. 244. D. accepimus. 246. D. quin p. qui, quod om. A. Deinde A. V. D. thesauris. Denique demum oggerunt A. solus. V. D. demus clamunt, P. dona clamunt. 247. velut A.; V. nint D. ni ut P. lui ut. Deinde A. hic est adulescens qui habitant hic agrestis rusticus. codd. ceteri: hic agrestis est adulescens qui hic habet, nisi quod V. habit, D. abit, om. rusticus. 248. codd. praeter A. omnes nimis pol mortalis. Deinde dator P.: V. D. datur, A. amator. Denique codd. cum A. omnes: sed is clam patrem, nisi quod V. D. pater. 249. V. D. hae noctem. A. illa. V. por p. per. codd. praeter A. omnes transiit. 250. A. hic p. huic. 251. codd. ceteri cum A. quaque, P. quemque. codd. praeter A. omnes addunt *hac si* post *aedes*, nisi quod P. ac si. Postremo adgrediri A.; V. adgredias D. agredias P. aggrediens. 252. P. om. item ut. V. D. vide p. ut de. 253. Ita A.; ceteri Is item. Deinde futurum est Bothius; codd. est futurum. 254. V. D. exit ancilla.

V. ASTAPHIUM. TRUCULENTUS. P. Stratilax. Astaphium. 255. P. est illie. Deinde in nostras aedes Göller: codd. omni. in. D. erietat.

ASTAPHIUM.

Ego sum: respice ad me.

STRATULLAX.

Quid ego video? novi. vae tibi!

Quid tibi ad haece accessio aedes est prope aut pultatio?

ASTAPHIUM.

Salve.

STRATULLAX.

Sat mi est tuae salutis: nil moror. sat salveo.

Aegrotare malim quam esse tua salute sanior.

(5)

260 Sed volo scire: quid debetur hic tibi in nostra domo?

ASTAPHIUM.

Comprime sis eiram eam, qui te herele

STRATULLAX.

Tu quae solita es, comprimás,

Impudens, quae perridiculum rusticó suades stuprúm.

ASTAPHIUM.

Eiram dixi: ut secepisti, demsisti unam litteram.

Nimis quidem hic truculentust.

STRATULLAX.

Pergin male loqui, mulier, mihi? (10)

ASTAPHIUM.

265 Quid tibi ego maledico?

STRATULLAX.

Quia enim me truculentum nominas.

256. A. novi te uideo tibi. V. D. nonne ego uideor te tibi. P. Quid? *Ast.* Non ego uideor tibi. 257. V. ab aede D. abhasee. Deinde aedes est A.; ceteri est aedes. Denique V. D. pultatiost. 258. sat A.; ceteri satis. V. miror p. moror. Deinde codd. praeter A. omnes, Probus II, 3, 9 ed. Lind. et Cl. Sacerdos p. 165 non salveo. 259. V. D. aegrotarem aliquam essem suam salute. 260. Sed A.; V. ad D. aut P. at. Deinde in nostra domo A. solus; ceteri nostrae domi. 261. A. Comprime sis iram eam qui te herele. Cl. Sacerdos I, 108 et 153 reprime sis iram. V. D. P. comprime spero meam quidem herele, nisi quod P. me p. meam. Deinde codd. cum A. omnes: solitas, P. om. quae: comprimi. 262. Impudens A. P.; V. D. imprudens. Deinde codd. praeter A. omnes, om. quae: perridiculum ut rusticó suadet. 263. codd. omnes iram dixi, nisi quod A. dixis. Deinde secepisti demsisti unam litteram A.; V. esse cepsi demsistum alteram. D. P. esse caepisti fidem si est una altera, nisi quod P. cepisti. 264. quidem hic truculentust A.; ceteri hic quidem truculentus. V. D. mihi es. 265. maledico A.; V. D. aut medico, P. autem dico. Postremo nominas A.; ceteri nomines.

Nunc adeó, nisi abis actútum aut dieis, quém quaeras, citó,
Jam hercle ego hie te, quasi sus catulos, mulier pédibus proterám.

ASTAPHIUM.

Rus merum hóc quidem est.

STRATULLAX.

Pudéndum est vero clúrium pecús.

Rus tu mi óprobras? at náneta es hominem, quém pudeat probrí.
270 Advenísti huc te ostentátum cum exornátis ossibús. (16)

Quia tibi suaso infecísti, propudiósa, pallulám,
An eo bélla es? Qui accepísti nariúm vesaniás?

ASTAPHIUM.

Nunc placés cum mi incleménter dieis.

STRATULLAX.

Quid hoc, quod te rogó?

Mancupión qui accipias, géstas tecum aénos anulós? (20)
275 Dignae séde et laurea haé sint, quas habés victoriás.

ASTAPHIUM.

Ne attigás me.

STRATULLAX.

Tene ut tångam? Ita me amábit sareulúm,
Ut egomét ruri a me amári mavelím patulam bovém

266. aut dieis quem quaeras A.; ceteri omnes ac dieis quid quaeras scito.
267. quasi sus catulos mulier A.; ceteri omnes cum Non. 457, 13 mulier quasi
sus catulos, nisi quod V. capulos. Serv. ad Aen. II, 357: et ego te conculcabo,
ut sues catulos suos. 268. P. hic p. hoc. codd. praeter A. omnes et p. est. cf.
Serv. ad Aen. I, 435. v. 269 huc transpositus est a Bothio; in codd. legitur
post 278. Ceterum A. Rus tu mihi opprobras P. rus tu mihi improbras, V.
rustum iodpras D. rustum iod bras. Deinde codd. cum A. omnes ut p. at. Deni-
que P. nacta es, A. naneta est, V. D. nacta esse. 270. te ostentatum A.; V. D.
sistentatum, P. subtentatum. codd. praeter A. omnes omm. cum. 271. suaso A.
et Festus p. 302, 13 qui etiam quosdam insuaso legere dicit. cf. Paul. p. 111. V. D.
resuas. P. rei suasio. Postremo A. pallulan, V. paliuiam, D. pallitiam. 272. P.
ou. An. V. bella est, D. della est. Deinde A. nariuluesanias. V. ar me adue-
nias, D. P. arma aduenias. 273. A. cum mihi inclementer dieis; codd. ceteri cum
me illi velim mentiri dieis, nisi quod V. uelin. Deinde codd. praeter A. omnes
omm. hoc. 274. A. Mancupion; ceteri mancupium. P. om. qui. Deinde gestas A.;
ceteri gesta. Denique A. enos anulos; V. D. henos annos, P. henos annuos.
275. A. Dignusdal. . neae haec sint, V. D. Dignus dant Lauiniaec hic sunt, nisi
quod D. Lavimae. P. dignos dant lavinae sic sunt. 276. V. D. attieas; A. P.
attingas. Deinde A. Utne tangam; ceteri omm. utne. 277. egomet A.; ceteri ego
me. Deinde a me amari mauelim A.; V. amexarmaueum D. iam exama uelim,
P. iam examauerim. Denique patulam bouem A.; V. D. patulum uouerí. P. sar-
culum mouere. Paulus p. 221 patulum bovem.

Cumque eá noctem in stramentis pernoctare perpetem,

Quam tuas centies centas noctes mihi dono dari.

(25)

280 Sed quid apud nostras negoti, mulier, est aedis tibi?

Quid tu huc occurras, in urbem quotienscumque advenimus?

ASTAPHIUM.

Mulieres volo convenire vostras.

STRATULLAX.

Quas tu mulieres

Mihi narras, ubi musca nulla femina est in aedibus?

ASTAPHIUM.

Nullan mulier istie habitat?

STRATULLAX.

Rus abierunt, inquam: abi.

(30)

ASTAPHIUM.

285 Quid clamás, insane?

STRATULLAX.

Abire hinc ni properas grandi gradu,

Jam hercle ego stós fictos, compósitos, erispos cinnos tuós

Unguentátos usque ex cerebro evellam.

ASTAPHIUM.

Quánam gratiá?

STRATULLAX.

Quia ad forés nostras unguentis uncta es aúsa accederé,

Quiaque bucculas tam bélle purpurissatas habés.

(35)

ASTAPHIUM.

290 Erubuí mecastor mísera propter clamorem tuóm.

STRATULLAX.

Itan? erubuisti? quasi véro corpori reliqueris

278. P. Tuque. Tum ea A., quod ceteri omm. Denique V. D. perpetim.
 279. codd. omnes cum A. centum p. centies. V. D. patri p. dari, P. pati. 280. A. ad
 p. apud. 281. huc A. P.; V. D. hoc occurras. 282. nolo convenire A.; ceteri
 convenire uolo. D. quos p. quas. 283. A. feminast. 284. Nullan mulier istie A.;
 ceteri nullan istie mulier, nisi quod V. nullam, D. P. nulla istinc. Deinde abie-
 runt inquam A.; ceteri inquam abierunt. 285. V. D. propera. P. properes. V. D.
 P. gras p. gradu. 286. codd. praeter A. omnes omm. hercle. Deinde omnes istos,
 nisi quod V. D. istoc. D. P. cinnos. 287. V. D. unimentatos. A. e p. ex. codd.
 praeter A. omnes expellam. D. gratias. 288. uncta es aúsa A.; V. D. adeo foras
 nostras unguant iuncta esse audes, P. iunctas audes. 289. P. Quae p. quiaque. Deinde
 codd. praeter A. omnes istas buccas p. bucculas. V. D. purpurissatis habeo.

Tuo potéstatem colóris ulli cápiendi, malá.
 Buccas rúbrieta, ereta ómne corpus intinxti tibi.
 Pessumae éstis.

ASTAPHIUM.

Quid est, quod vóbis pessumae haé malefecerint? (40)

STRATULLAX.

295 Scio ego plús, quam tu arbrítaré scire mé.

ASTAPHIUM.

Quid est, obsecró,

Quod sciás?

STRATULLAX.

Erilis nóster filiús apud vos Strabáx
 Ut pereát, ut cum iníciátis in malám fraudem et próbrum.

ASTAPHIUM.

Sanus sí videare, dicam: dieis cóntumeliám.
 Nemo hominum híc solet perire aput nos: res perdunt suás. (45)
 300 Ubi res pérdidére, abeire hinc si volúnt, salvís licét.
 Ego nunc nóñ novi adulescéntem vostrum.

STRATULLAX.

Véron?

ASTAPHIUM.

Serió.

STRATULLAX.

Quid? macéria illa ait, in hórto quae est, quae in nóctes singulás
 Latere fit minor, qua is ád vos damni pémensus viám.

292. Prisc. I p. 228 et 266 ed. Hertz om. tuo. 293. rubrica ereta A.; V. rubrice ceta, D. P. rubriceta. Deinde intinxti Scaliger: P. intinxisti, A. intixi, V. D. intinxit. 294. P. nobis p. vobis. Deinde A. pessumae hae malefecerint, V. pessumae hae ma, D. pessumae hae, P. pessumae est. 295. quam tu arbitraré scire me A.; ceteri: quam me arbitrarier scire, nisi quod P. arbitreris. Deinde A. quidst, ceteri quid id est. 296. V. D. P. herus, V. D. apud uostram pax. P. apud vostram perit. 297. pereat ut A.; V. per extut, D. per extute, P. perastute, V. D. P. iníciatis. Postremo codd. praeter A. omnes praemium p. próbrum. 298. A. uidearis. 299. V. D. hominem hae. Deinde solet perire aput A.; ceteri perire solet apud. 300. V. D. perdiderunt, P. perdiderunt res. salvís A.: V. D. utuis, P. uti vis. 301. A. . . nes . . . no non uoui (fortasse: sane hunc non novi) V. D. Ego nunc novi, P. Ego hunc novi. V. D. serion. 302. Quid A. et Prisc. I. p. 189 ed. Hertz; codd. ceteri Qui in. V. aut p. ait, quod om. P. 303. V. D. lateri. Deinde A. is aput nos, V. D. isti uos, P. isti nos, Prisc. I. e. is hoc ad vos. Denique A. damnis, V. permensus tuum D. tuam, Prisc. permensus viam est.

ASTAPHIUM.

Nil mirum, vetus est maceria, lateres si veteres ruunt. (50)

STRATULLAX.

305 Ain tu véro veteres láteres ruere? núnquam edepol mihi
Quisquam homó mortalis pósthac duarum rérum creduat,
Ni ego eró maiori vóstro facta dénarraveró.

ASTAPHIUM.

Estne itém violentus út tu?

STRATULLAX.

Non enim is meretriculis

Munerandis rem coégit, verum pársimoniae (55)

310 Duritiaéque, quae nunc ad vos clam exportantur, pessumae.
Ea vos éstis, exunguimini, ebibitis: égone haec mussitém?
Jam quidem hérele ibo ad fórum átque haec facta nárrabo seni
Neque istae in sese gestábit: ingrnet éxamen mali.

ASTAPHIUM.

Si ceastór hic homo sinápi viciété, non eenseám (60)

315 Tam esse tristem posse, at pól ero benevoléns ut is est suó!
Verum illum égo, quamquam violéntust, spero mítari potést
Blandiméntis, hortaméntis ceteris meretriciis.
Vidi equidem éx inimicis dómitas fieri atque álias beluás.
Nunc ad erám redibo. séd odium eecum prógreditur meúm. (65)

320 Tristis éxit. Haud convénit etiam hic dúm Phronesiúm.

304. A. cum Prisc. Nihil mirum, ceteri non mirum, nisi quod D. nomirum. A. etus p. vetus. V. D. macere. Prisc. veteres si lateres. 305. A. Ain tu nero veteres lateres ruere; ceteri: ain tu male lateres veteres. Deinde V. D. nere p. ruere. Prisc. Ain tu veteres lateres ruere. 307. Ni ego ero maiori vostro A.: V. D. Ni esse ego nostra ero amari. P. Ni ego vestra ero anata. 308. Estne item violentus ut tu A.; V. D. estne ille violentus suum, ut P. qui tamen om. sum. Deinde codd. omnes ille p. is. 309. Munerandis A.; V. D. moniendis, P. munien-dis. Deinde V. re cogi, D. P. rem cogi. 310. A. duritiaque V. D. duric-que. P. Ruri aeque. Deinde ad vos clam exportantur pessumae A.: ceteri: duo sciam exportatur pessumae. 311. Ea vos estis exunguimini ebibitis A.; ceteri em tuos exungula male uiuistis. Deinde haec A.; ceteri hic. 312. A. ercle ibo ad forum adque; ceteri: exereere ibi forum atque. 313. codd. omnes in se gestit p. in sese gestabit. Deinde cum A. omnes: ergo coeget examen mali, nisi quod V. exanimen, D. P. exanimem. 315. A. ad p. at — ut si p. ut is. V. D. suos P. uti estis vos. 316. A. violentum est. V. imitari D. imutari. 317. hortamentis A.; ceteri ornamentis. V. D. ceteres meretrices. 318. V. D. exinem intu domito, nisi quod D. intum. P. ex indomito. V. uelbas. 319. V. reinbebo D. reuidebo. P. ire itbebo. Deinde codd. omnes, om. sed: eecum odium, nisi quod V. D. et cum. Correxerit Góller. 320. codd. ad conuenire p. haud conuenit et miro consensu bum p. dum.

DINIARCHUS. ASTAPHIUM.

DINIARCHUS.

Piscis ego erédo, qui usque dúm vivont, lavánt,
 Minus diu laváre, quam haec lavát Phronesiúm.
 Si proinde améntur mulierés, diu quam lavánt,
 Omnes amántes balneátorez siént.

ASTAPHIUM.

325 Non quis parúmper durans óppeririér? (5)

DINIARCHUS.

Quin herele lássus iam sum dúrando misér.
 Mili quoque praec lássitudine ópus est ut lavém.
 Sed obsecro hércle, Astaphium, i intro ac nuntiá
 Me adesse: i própere et suade iam út satis laverít.

ASTAPHIUM.

330 Licet.

DINIARCHUS.

Audin étiam?

ASTAPHIUM.

Quid vis?

DINIARCHUS.

Dí me perduint, (10)

Qui te revocávi: non tibi dicebam. i modó.

ASTAPHIUM.

Quid iam revocábas? improbéc nihilique homó,
 Quae vox tibi mille passuúm peperít morám.

DINIARCHUS.

Sed quid haec hic autem tam diu ánte aedis stetit?

335 Nescio quem praéstolata est: erédo militém. (15)

Illum studént iam: quasi voltúrii triduó

V. Dimarcus ancilla Astaphnium. D. Ancilla Astaphum Dinarcus. P. Dinar-
 chus. Ascaphium. 321. V. D. quit p. qui. 322. lauare D.; Varro de l. l. p. 534
 ed. Spengel diu minus lavari, codd. ceteri lauere. 323. latant P.; V. iuvant, D.
 niuant. 324. D. P. amatores p. amantes, V. stent. 325. V. D. durari, P. durare
 p. durans. 327. V. D. opus est laue. P. opus est lauare. 329. i propeere Göller;
 V. D. tui properet, P. cui properet. V. D. suave P. suaviium. 332. V. iam me
 revocabas. P. improbus. 333. P. Qui, codd. omnes omm. vox. P. peperí. Po-
 stremo omnes morae. 335. V. D. presto ita lata est. 336. V. uolo tui ceri duo,
 D. uolturi heri duo P. volturi duo.

Prius praedivinant, quo die ésurí síent.

Illum inhiant ómnes: illi est ánimus omnibús.

Me nemo mágis respiciet, úbi istie venerit,

340 Quam si hinc ducéntos annos fúerim mortuós. (20)

Ut rei servire suave est! vaé misero mihi!

Post factum pléctor, quia antepártum perdidí.

Verum nunc sí qua mi obtigerit hereditás

Magna atque húculenta, nunc postquam sció,

345 Dulce atque amárum quíd sit éx pecuniá, (25)

Ego istos, qui nunc me culpant, cónfutaverim.

Ita ego edepol sérvem illam itaque páree victitém,

Ut nulla fáxim eis diés paucos síet.

Sed aestuósas sentio áperiri forés,

350 Quae obsorbent, quicquid venit intra pessulós. (30)

PHRONESIUM. DINIARCHUS.

PHRONESIUM.

Num tibi nam, amábo, ianua ést mordax meá,

Quo introire métuas, mea volúptas?

DINIARCHUS.

Ver vidé!

Ut tota flóret! ut olet! út nitide nitét!

PHRONESIUM.

Qui tam inficétu's, Lemmo advéniens qui tuae

355 Non des amícae, Diniárehe, saviúm? (5)

DINIARCHUS.

Vah! vapulo hércle nunc ego átque adeo malé.

339. V. nimo, D. nimio, P. nihilo. Deinde istie Both.; V. D. is est huc. P. is huc. 341. eodd. utrum servire salve est, nisi quod V. seure. Deinde V. D. neuc, P. neve. 342. V. D. fleetor. 343. V. D. obtegerit. 346. V. nuncine. V. D. confutauerunt, P. confutauero. Hic versus in eodd. sequitur post v. 348: huc transpositus est a Göllero. 347. eodd. illam edepol servem. 348. P. fiet. 349. aestuosas Bothius: V. D. est vos ad P. Sed assentio. 350. V. D. infra.

V. PRONESIUM DINARCUS. D. Pronestum. Dinarcus. P. Phronesium. Dinarchus. 352. V. D. voluntas. D. P. feruide. 353. A. lota. V. ole lui p. olet ut, D. ole ni, P. oleum. 354. A. P. Quid p. Qui. Deinde A. facetus p. inficetus. P. infacetus leno — quae. V. D. quidue p. quid tuae. 355. Diniarche saviuum A.; V. dini archis auiuum, D. diniarchis auiuum, P. Dinarehe saviuum. 356. A. hercule. Deinde eodd. omnes: ego nunc.

PHRONESIUM.

Cur te avortisti?

DINIARCHUS.

Salva sis, Phronesiúm.

PHRONESIUM.

Salve: hicine cénas hodie, sálvos eum advenís?

DINIARCHUS.

Promisi.

PHRONESIUM.

Ubi tú cenabis?

DINIARCHUS.

Ubi tu insserís.

PHRONESIUM.

360 Hic me lubénte facies.

DINIARCHUS.

Edepol me magís.

(10)

Nempe tu eris hódie mecum, méa Phronesiúm.

PHRONESIUM.

Vellem, si fieri posset.

DINIARCHUS.

Cédo soleas mihi.

Properate: auférte mensam.

PHRONESIUM.

Amábo, sanum és?

DINIARCHUS.

Non edepol bíbere possum iam: íta animo male ést.

PHRONESIUM.

365 Mane: aliquid fiet. ne abi.

DINIARCHUS.

Ah! áspersisti aquám.

(15)

Jam rediit ánimus. Deme sóleas: cedo, bibám.

357. codd. Quo p. Cur. V. D. anortistis. V. salva sim, D. sim salva. P. salve.
 358. hicine cenas hodie A.; ceteri: hicine hodie cenas. Deinde A. V. D. saluus. A. quum.
 359. ubi tu cenabis Bothius; A. ubi cenas. V. D. ube cenabist. P. ube cenabo.
 360. P. Hoc p. hic. V. inbente. 361. P. una p. mea. V. D. promestum. 362.
 Vellem — posset A.; ceteri velim — possit. V. D. credo p. cedo. 363. P. afferte.
 364. A. V. D. malest. 365. V. Male p. mane. A. Ha p. Ah. V. D. fine abi ab
 has persisti. P. cibi p. ne abi, om. ah. 366. V. uiuam, D. niuum, P. vinum.

PIROXESIIUM.

Idem es meeástor, qui solés. sed die mihi,
Benene ambulátum est?

DINIARCHUS.

Huc quidem hérele ad te bené,
Quia tui vidéndi copia ést.

PIROXESIIUM.

Complecteré.

DINIARCHUS.

370

Lubens. Hui! hóe est melle dúlei dulciús. (20)
Hoc tuis fortúnis, Juppitér, praestant meae.

PIROXESIIUM.

Da savium.

DINIARCHUS.

Immo vel decem.

PIROXESIIUM.

Em, istoc pauper és.

Plus pollicére, quam abs te póseo aut postuló.

DINIARCHUS.

375

Utinam item a princípío rei pepércisses meae,
Ut nunc repéreis saviis.

PIROXESIIUM.

Si quid tibi (25)

Compendi fácere possim, fáctum edepol velím.

DINIARCHUS.

Jam lauta es? :

PIROXESIIUM.

Láuta mihi quidem átque oculis meis.

Num tibi sordére videor?

367. meeastor A.; ceteri ceastor. V. D. dicat p. die. P. dicas. 368. Benene A.; V. D. Benenam, P. Benenum, A. ambulatumst; V. bulasti D. P. ambulasti. P. Nunc p. Huc. A. at te bene; V. D. attibent, P. attibene. 369. Quia A.; V. D. Quam P. Quoniam. Deinde uidéndi A.; V. D. P. uidendum. copia est A.; ceteri est copia. 370. A. lubens hunc hoc est melle; V. D. libens ad hoc est me illi, P. libens at hoc est melle. 372. da savium A.; V. D. dant suavium, P. da nunc suavium. Postremo em istoc pauper es A.; ceteri item istoc pauper esse. 373. A. quam abs te poseo an postulo; ceteri quam ego a te postulo. 374. item a princípío rei pepércisses meae A.; ceteri a princípío rei item parsissem meae. 375. repereis A.; V. D. reparcis, P. te pareis. 376. V. D. factam, P. faciam. 377. A. Jam lautistis. Lauti. V. D. Jam iaii aisse iam pol, P. Jamiam aisse iam pol.

DINIARCHUS.

Nón pol mihi quidém.

380 Verum tempéstatas meminí quóndam dum fuit,
 Tum inter nos sórdebamus álter de alteró. (30)
 Sed quod ego fácinus audivi ádveniens tuóm,
 Quod tu hic me absénte novi negóti gesseris?

PHRONESIUM.

Quid id est?

DINIARCHUS.

Primúndum cum tu es aúcta liberis,
 Cumque bene próvenisti sálva, gaudeó.

PHRONESIUM.

385 Concedite húc vos intro atque óperite ostiúm. (35)
 Tu nunc supérstes solus sérmoni es meó.
 Tibi mea consília semper súmma credidí.
 Equidem neque péperi puerum néque praegnás fui,
 Verum adsimulásse me esse praégnatém haud negó.

DINIARCHUS.

390 Quapropter, ó mea víta?

PHRONESIUM.

Própter militém (40)
 Babiloniénsem, qui quasi úxorem sibi
 Me habebat ánnum dum hic fuit.

DINIARCHUS.

Ego senserám.

Sed quid istuc? quói rei id te adsimuláre rettulít?

379. A. tempestas quondam dum níum fuit, ceteri tempestas meminí quon-
 dam fuit. 380. Tum — sordebamus A.; ceteri eum — sorderemus. Deinde alter
 de altero A.; ceteri alteri. 381. quod A.; ceteri quid, A. adudivi. 382. codd.
 praeter A. omnes absente me. V. D. negotiis, v. 383 accessit ex A. 384. V. P.
 praeveneristi D. puenisti. P. sane, v. 385—86 accesserunt ex A., qui v. 385 exhi-
 bet operit, v. 386 meo est. 387. semper summa A.; ceteri summa semper, nisi
 nisi quod V. nam p. posteriori nec. Praeterea V. perperi, V. D. pregnam, P.
 praegnans. 389. adsimulasse A.; ceteri adsimulavi. V. D. isse p. esse. Postremo
 nego A.; ceteri ego. 390. V. D. quapropter. D. P. omm. o. D. meam vitam.
 391. V. D. Babiloniensem. 392. annum Bothius: V. D. annum P. anno uno.
 393. D. Sed quid istuc P. Sed istuc. D. item p. id te V. P. omm. id.

PHRONESIUM.

395 Ut esset aliquis laqueus ét redimiculúm,
 Revorsiónem ut ad me fáceret denuó. (45)
 Nunc huc remisit nuper ad me epistulam,
 Sese expertúrum, quanti sése penderém.
 Si, quod peperissem, id educárem ac tollerém,
 Bona sua me habitúram esse omnia.

DINIARCHUS.

Aúsculto lubéns.

400 Quid denique ágitis?

PHRONESIUM.

Mater ancillas iubét, (50)
 Quoniam iam décimus mensis ádventat propé,
 Aliam aliorsum íre, praemandáre et quaereré
 Puerum aut puéllam, qui supponántur míhi.
 405 Quid multa vérba faciam? tónstricem Surám
 Novisti, nóstras aedes érga quae habitat? (55)

DINIARCHUS.

Novi.

PHRONESIUM.

Haec dát operam, circumít per familiás,
 Puerum vestígat clanculum, ad me detulít.
 Datum sibi ésse dixít.

DINIARCHUS.

O mercis malaé.

410 Eum nunc non illa peperit, quae peperit prior,
 Sed tu postérior.

PHRONESIUM.

Ordine ónnem rem tenés. (60)
 Nunc ut praemisít nunciúm miles núhí,
 Non multo póst hic aderit.

394. V. iaqueust D. iaqueusque est P. utque usque est. 397. V. D. perde-
 rem. 398. D. quid. V. D. cearem. P. om. id educarem. D. P. attollerem. 399.
 V. D. summe p. sua me. codd. omnes habiturum omnia esse. 401. V. non p. iam.
 402. V. D. Alia maior sum. 403. V. qui soupponantur. D. quis oppouantur.
 404. V. D. Qui. 405. V. D. P. nouisi nostram quem erga aedem sese habet, nisi
 quod P. novisti — quae erga eadem. 406. codd. omnes ut p. dat. 407. D. clancu-
 lit. 408. D. P. omm. o. 409. codd. patior p. prior. 412. codd. haec. p. hic
 — nunc p. hinc.

DINIARCHUS.

Hinc tu te interim
Quasi pro puérpera hic procuras?

PHRONESIUM.

Quippini?

415

Ubi sine labóre res geri pulere potést? (64)
Ad suum quemque hóminem quaestum esse aequom est callidum.

DINIARCHUS.

Quid me futurum est, quando miles venerit?
Relictusne ábs te vivam?

PHRONESIUM.

Ubi illud, quod voló,

420

Habebo ab illo, facile invéniam, quomodo
Divortium ét discordiam inter nos parém.
Post id ego tecum, meá volúptas, usque eró (70)
Adsiduo.

DINIARCHUS.

Immo herele vero accúbuo mavelim.

PHRONESIUM.

Quin dis sacrificare hodie pró puero voló,
Quinto dié, quod fieri opórtet.

DINIARCHUS.

Censeó.

PHRONESIUM.

Non audes áliquod dare mihi munusculum?

425

Luerum herele videor facere mí, voluptas meá, (75)
Ubi quippiám me poscis.

PHRONESIUM.

At ego, ubi abstulí.

413. V. D. propuera hic procurast, P. om. pro: puérpera hic procura. 414. V. D. puleri. 415. V. D. sum. Deinde codd. omnes: quemque aequom est quaestum esse. cf. Asin. 1, 3, 34. 418. V. invenio. 419. V. D. discordia. 420. V. postida. Deinde ego tecum Bothius: V. D. ego totum tecum. P. ego tota tecum. V. D. voluntas. 421. P. accubio. cf. Lachm. ad Luer. p. 307. 422. V. D. his p. dis. codd. omnes hodie sacrificare. Post hunc versum D. repetit: adsido immo herele nero ex v. 421, P. tantum: immo herele vero. 423. V. optet icenseo. D. P. optet censeo. 424. V. aliquid mihi dare munus civiliun, D. aliquid — civiliun, P. mihi aliquid dare munus civiliun. 425. V. D. facerem mihi voluntas meheia, uisi quod D. meheia. 426. V. D. P. posces. V. D. abstulit, nisi quod V. astulit.

DINIARCHUS.

Jam faxo hic áderit: servolum húc mittam meúm.

PHRONESIUM.

Sic facito.

DINIARCHIUS.

Quicquid autem erit, boni consulás.

PHRONESIUM.

Ecastor mínus te curáturum sció,

Cuius me nón poeniteat út mittas mihi.

(80)

DINIARCHUS.

Num quidquam mé vis aliud?

PHRONESIUM.

Ut, quando otiúm

Tibi sit, ad mé revisas ét valeas.

DINIARCHUS.

Valé.

Pro di immortáles! non amántis mulieris

Sed unanimántis sociae, fidentis fuit

Officium fácere, quod modo haéc fecit mihi,

(85)

Suppositiónem pueri quae mihi credidit,

Germanae quód sorori nón credit sorór.

Ostendit sésce iam mihi medullitús,

Se mi infidélem numquam sé viva foré.

Egone illam ut nón amem? egone illi út non bene velím?

Me potius nón amabo, quam huíc desit amór.

(91)

Ego isti non mínus mittam? iám domo ilicó

Jubebo ad istam quinque pérferri minás,

Praeterea obsónari duntáxat ad minám.

Multo illi pótius bene erit, béne quae volt mihi,

(95)

Quam mihimet, ómnia qui mihi facio malé.

428. V. D. quitquit ait uierit bona. P. bene. 430. codd. Ut cuius non me poeniteat, nisi quod P. eius p. cuius. Transposuit ut Bothius. V. mitta. D. P. mitte. 431. codd. quippiam, nisi quod V. quirpjam. V. D. alium. 432. P. om. ad. V. D. reuisast ualeas. 434. unanimantis sociae Góller: codd. sociae unanimantis. 435. V. ficit. D. facit. 436. V. puerim. V. D. quem hinc reddidit. 437. V. sororim. 438. sese iam mihi Non. p. 139: codd. mihi iam sese. 439. V. D. ne uiuat. P. dum vivat, Non. dum vivam. 440. V. D. illud p. illi ut, P. illi. 442. P. minus. codd. iam modo ex hoc loco, nisi quod V. mo p. modo. Both. iam domo eloco. 444. V. D. at mina P. hac mina. 445. codd. quae bene uolt. 446. P. quae p. qui. codd. omnes facto mala.

PHRONESIUM.

- Puero istí date mannam. ut míserae matres sóllicitaeque sùnt
 Ex animó suo cruciánturque! edepol còmmentum malé.
 Cumque eám rem in corde agitó, nimio minus pérhibemur malaé,
 450 Quam sumus ingenio. id ego primum de me dócta dicitó.
 Quanta ést cura in ánimo, quantúm corde cápio (5)
 Dolórem, dolús ne occidát morte púeri!
 Matér dicta quód sum, eo magís studeo vitæ,
 Quae hunc aúsa sum tántum dolúm clam adgredíri.
 455 Luerí caussa avára probrúm sum exsecúta:
 Aliénos dolóres míhi suppositi.
 Sed nállam rem opórtet dolóse adgredíri,
 Nisi ástute eam áccuratéque exsequáre. (10)
 Vosmét iam vidétis, ut órnata incédo:
 460 Puérperio egó nunc med ésse aegram adsímulo.
 Male quód múlier facere incépit, nisi id effícere perpetrát,
 Id illi mórbo, id illi sénio, ea illi míserae miseria ést.
 Bene si fácere incepit, éius enim cito ódium percipit.
 Nimis quam paúcae sunt deféssae, male quae fácere oceperúnt, (15)
 465 Nimis quam paúcae efficiunt, sí quid facere oceperint bené.
 Mulierí nimio malefácere levius ónus est, quam bené.
 Ego quod mála sum, matris ópera mala sum et meápte malitiá.
 Quae me grávidam esse adsimulávi militi Babilonió:
 Eam nunc málitiam acurátam míles ínveniat voló. (20)
 470 Is hic haud múlto post credo áderit: nunc prius praécaveo sciéns
 Eunque ornátum induta, grávida quasi puérperio cubém.
 Date mi huc stáctam atque ignem in áram, ut venerem Lúcinam meám.
 Hic appónite atque abíte ab oculis. ého! Pitheciúm,

447. V. amannam. D. matris. codd. omm. sunt. 448. V. D. ex animos uni. P. exanimos. V. D. cruciantque. P. cruciantur. 449. P. malo. 450. codd. omm. id. Deinde omnes: prima de me modo, V. D. dicta dieito. 453. V. magi. 454. D. om. hunc. Deinde clam Camerarius, dolum clam Bothius: V. D. tantundem dolum, P. tantum dolum. Denique V. adgrediari D. adgrediar, P. aggredi. 456. D. P. suppositi. 457. codd. omm. sed. P. aggredi. 458. codd. omm. eam. V. D. exsequere. 460. D. essem egratia. 461. codd. omm. id. 462. D. senio est. 463. D. si bene. P. om si. V. scito. 464. D. nimisque P. nimisque. D. oceperent. Versus abest a V. 465. V. P. nimisque. D. nimisquae. Postremo: facere oceperint bene Bothius: codd. oceperint benefacere. 466. P. nimioque. Deinde levius P.; V. D. melius, D. P. est onus. 467. D. malus sum. 468. V. D. babilonio. 470. V. D. istie aut P. istie haud. V. D. prece caveo P. precavero. 471. V. D. ornatum ut grauida. P. Cumque ornatu grávida — accubem. Scripsi Eunque ornatum iuduta. 472. codd. omnes eiectam — uicinam. 473. V. eo pithecium. D. o. pihetium. P. opietium.

Face ut accúbam: accede, adiúta. sic decét puerperám.

(25)

475 Soleas mihi deduce, pállium iniice in me huc, Archilís.

Ubi es Astáphium? fer huc verbénam mihi, thus ét bellariá.

Date aquam mánibus. Nunc ecástor ut veniát miles velím.

STRATOPHANES. PHRONESIUM. ASTAPHIUM.

STRATOPHANES.

Ne expectétis, spectatóres, meas pugnás dum praedicém:

Manibus duélla praedicáre soleo, haud in sermonibús.

480 Scio ego múlto memoravísse milités mendaciúm

Et homicidarum post illa cumulus mémorari potést,

Qui et convícti et condemnáti falsis dé pugnís siént.

(5)

Non laudándus est, qui crédit quae audit plús quam quae vidét.

Non placét, cum illi plus laúdant qui audiúnt, quam qui vidént.

485 Pluris ést oculatus téstis unus, quam aúriti decém.

Qui audiúnt, audita dicunt; qui vidént, plane sciúnt.

Non placét, quem scurrac laúdant, manipuláris mussítant,

(10)

Neque illi, quórum lingua gládiorum aciem praéstringit domí.

Strenuí nimio plus prósumt populo, quam árguti et catí.

490 Facile sibi facunditátem virtus árgutam invenit.

Sine virtúte argutum civem mihi habeám pro praeficá,

Quae alios cóllaodat, cápse sese véro non potést.

(15)

Nunc ad amícam decumo mense post Athénas Atticás

Viso, quám gravidam hic relíqui meo compréssu, quid ea agát.

474. P. accubam. codd. adiutare. V. D. puericram. 475. codd. omnes solias. V. D. duce, P. date. V. D. minice. D. om. in me. 476. V. D. ubi saphilim. V. urbanam — tus. 477. V. D. dat — ecastorum ueniret. P. ecastor ut veniret.

V. D. Miles. Meretrix. Ancilla. P. Miles Stratophanes. Phronesium meretrix. Ascaphium ancilla. 478. D. expectens. P. ut p. dum. 479. duella Gronovius: codd. duellis. V. D. predicarem. 480. V. D. memoravíssem. 481. codd. omnes et homeroidam et post illam illi. Scripsi homicidarum post illa cumulus. 482. P. falsi. V. D. depugnassient. P. de pugna sient. 483. V. D. laudandum est. Deinde qui P.; V. D. cui. Denique: credit quae audit plus Bothius: P. plus credit quae audit quam quae videat, V. D. plus credit qui audit quam qui uidet. 484. D. quia p. quam. Versus abest a P. 485. V. D. omn. unus, quod exhibet P. et Paulus p. 179. Deinde codd. omnes auritae, V. D. decet. 486. V. D. auditas. D. scient. 489. V. D. arguit ee cati. P. argute rati. 490. codd. omnes arguta. 491. pro praefica Varro l. 1. p. 350: V. D. profecta. P. profecto. 492. collaudat V.; D. conlaudate P. conlaudari. Non. 67, 3 collaudare. V. capsula se. D. ab se se. P. ab se. Non. a se. Deinde sese Bothius. 493. codd. omnes omn. ad, quod addit Non. 457, 21. 494. codd. omn. hic, quod exstat apud Nonium. V. compressum.

PHRONESIUM.

495 Ibi ecquis loquitur?

ASTAPHIUM.

Jam propinque miles, mea Phronesium,
Tibi adest Stratophanes. Nunc tibi opus, aegram ut te assimules.

PHRONESIUM.

Quid? adhuc ego tui ammonitriceis? meum maleficio vinceres? Tacé.
(20)

STRATOPHANES.

Peperit mulier, ut ego opinor.

ASTAPHIUM.

Vin adeam ad hominem?

PHRONESIUM.

Voló.

STRATOPHANES.

Euge Astaphium cecam: it mi adversum.

ASTAPHIUM.

Salve caestor, Stratophanes.

500 Bene te salvom

STRATOPHANES.

Scio sed peperitne, obsecro, Phronesium?

ASTAPHIUM.

Peperit puerum nimium lepidum.

STRATOPHANES.

Equid mei similit?

ASTAPHIUM.

Quin ubi natus est machaeram et clypeum posebat sibi. Rogás?
(25)

495. V. D. vibet quis. P. vide quis. D. propinqua P. propinquat. 496. V. D. ades stratophanes. V. P. opus est, D. om. est. V. aegram multe. 497. codd. omnes Cui. Deinde codd. omnes: adhuc ego tu malam meam emonet ruri, nisi quod P. abhuc, D. P. mala, P. in eam. Denique codd. omnes: a me maleficio vincere est, nisi quod D. P. maleficio. 498. V. D. Reperit, P. Repperit. Deinde codd. omnes adea aut hominem ut uolo. 499. V. D. euge Sthaphin maeam id, nisi quod V. enga. D. Staphin. P. om. it. V. D. stratiophanes. 500. codd. venire p. bene te. 501. V. ehequit D. haec quit. Deinde mei Ritschelii: codd. mihi simile est, nisi quod V. D. simille. 502. V. maceram et clipeum.

STRATOPHANES.

Meus est, scio iam de arguméntis.

ASTAPHIUM.

Nimis quidém similit.

STRATOPHANES.

Papacé!

Jam magnúst? iam leto dát legionem, quám spoliare vólt?

ASTAPHIUM.

505 Hodie núdius quintus nátus ille quidem ést.

STRATOPHANES.

Quid postéa?

Inter tót dies quidem hérele iam aliquid áctum oportuít.

Quid illi ex útero exitio est, priúsqvam poterat ire in procliúm? (30)

ASTAPHIUM.

Consequere átque illam salúta et gratuláre illi.

STRATOPHANES.

Sequór.

PHRONESIUM.

Ubi illa est, óbsecro, quae me híc reliquit átque eapse abstítit?

ASTAPHIUM.

510 Adsum: addúco tibi exoptátum Stratophanem.

PHRONESIUM.

Ubi is est? obsecró.

STRATOPHANES.

Mars peregre ádveniens salútat Nerienem úxorem suám.

Cum tu récte provenísti quomque es aúcta liberís,

Gratulór, cum mihi tibi que magnum péperísti decús.

(35)

PHRONESIUM.

Salve, qui me interfecísti paene et víta et luminé,

503. codd. omnes nimium. V. D. quidui similest. 504. codd. omnes iamne p. iam posteriori. Deinde V. letat D. P. lectat. Scripsi leto dat. Denique volt Bothius: V. D. quam spoliaret uelit, P. spoliare nelit. 505. Hodie Kampmannus, cf. supra v. 422: codd. ere, nisi quod P. Here. Deinde codd. quidem ille. 506. aliquid actum Bothius: codd. actum aliquid. 508. V. D. gratulari. 509. est obsecro Bothius: codd. obsecro est. Deinde codd. omm. atque, quod addidit Acidalius. Denique V. eabse, D. P. ab se, omnes abisti. 510. V. D. adduce. V. stratopane D. stratopanem. V. D. nubilis p. ubi is, P. ubi ille. 511. P. Venerem. cf. Gell. XIII, 22, 11. 512. V. D. quamqua. 513. peperisti Göller: V. D. deristi P. dedisti. 514. V. ut ulta p. et vita, D. ut ultra.

515 Quique mihi magnos dolóres per volúptatem tuám
 Condidisti in corpus, quó nunc etiam mórbó misera sum.

STRATOPHANES.

Eia, haud áb re, mea volúptas, tibi istie óbvenit labós: (40)
 Filiúm peperisti, qui aédís spoliis ópplebit tuás.

PHRONESIUM.

Multo ecástor magis opplétiis tritici opúst granariís,
 520 Ne, ille priúsqvam spolia cápiat, hic nos éxtinxit famés.

STRATOPHANES.

Habe bonum ánimum.

PHRONESIUM.

Saviúm pete hinc sis. Ah! nequeo capút
 Tollere: ita dolui itaque núnc ego doleo néque etiam queó (45)
 Pedibus méa sponte ambuláre.

STRATOPHANES.

Si plane éx medio mari

Saviúm tuom petere iúbeas, petere haud pígeat, mel meúm.
 525 Id ita esse éxperta es nuncque éxperiere, méa Phronesiúm,
 Me te amáre. adduxi ancillas tibi cecas éx Suria duás:
 Iis te dóno. Adduce huc ístas. Ecce hae réginae domi (50)
 Suae fuérunt ambae, vérum patriam ego éxcidi manú.
 Iis te dóno.

PHRONESIUM.

Poeniténte te, quot mi ancillae sícint,

530 Quin etiam insuper tu addúcas, quae mihi comedint cibúm?

515. Quique mihi magnos dolores P.; V. D. quiquem ibi magni doloris. 517. V. D. Cela ad ob rem P. Quamobrem. Deinde tibi istie obvenit labos Göller: codd. omnes tibi obuenit labos iste, nisi quod P. iste. 519. tritici opust Bothius: codd. opus est tritici. V. granareis. D. P. granarii. 520. codd. omnes: hinc. 521. V. D. habeo unum anunt. Deinde pete hinc sis ah! Bothius: codd. sis pete hinc ab, nisi quod P. om. sis. 522. V. D. do ut p. dolui. Deinde V. ego medulo D. ego me dolo P. ego me doleo p. nunc ego doleo. D. P. iam p. etiam. 523. V. meas ponite. P: me p. plane. D. maria. 524. tuom petere Bothius: codd. petere tuum. V. hau. V. D. me in me in meum, nisi quod D. in me, P. me, om. mel meum. Delevit me Bothius. 525. V. esse p. es, quod om. P. Deinde codd. nunc, om. que. P. experire. 526. V. cecae. P. e Syria V. D. exuri. P. om. duas. 527. V. Iste D. P. Iestas. Deinde huc P.; V. D. hoc. V. sed istae reginae D. P. sed reginae. 528. fuerunt Bothius: codd. fuere. 529. V. D. iste, quod om P. Deinde V. quod ancilla sian D. quod ancillast iam P. quod ancillae. Donat. ad Eun. V. 7, 12 quod ancillam solam. 530. V. D. etiam men super adducas. P. etiam super adducis. V. D. comctin P. comedant.

STRATOPHANES.

Hoc quidem hèrele ingratum est dónum: cedo istam piere perulam. Em!
 Mea volúptas, attuli éecam pallulam éx Phrygia tibi. (55)
 Tene tibi.

PHRONESIUM.

Hócine mihi ob labóres tantos tantillum dari?

STRATOPHANES.

Perii hercle égo miser: iam ni auro contra constat filiús.

535 Etiam id nihili pendit. áddo purpuram éx Sarra tibi.

Attuli ét duas Ponto amoénas. Tene tibi, voluptas meá.

Accipe hóc: abducite istas hinc e conspectu Surás. (60)

Eequid amás me?

PHRONESIUM.

Nihil ecástor: neque merés.

STRATOPHANES.

Nilne huic sat ést?

Ne unum vérbum mihi quidém nunc dixit. Víginti minis

540 Venire illaec posse crédo dona, quae éi dono dedi.

Vehementér nunc mi est iráta: sentio átque intellegó.

Verum adibo. Quid ais núnc tu? num me vis, voluptas meá, (65)

Quo vocátus sum, ire ad éenam? mox ad te húc cubitum iveró.

Quid tacés? planissime édepol perii. séd illuc quid boni ést?

545 Quis is homo ést, qui ducit pómpam tantam? cértum est, quo feránt,

Observáre. huic, credo, fértur, verum iam scibo magis.

531. V. hercles ingratus, D. P. hercle si ingratumst. Deinde codd. cedo tu mihi istam, V. D. peruiam, P. pallulam. V. Im, D. I, P. Hem. 532. V. attoli D. attolli. V. paluam D. palauiam. Deinde ex Phrygia Kampmannus: V. ex parigra tibi P. D. ex pari gratia tibi, nisi quod P. om. tibi. 533. V. D. tantillis. 534. D. Per p. Perii: codd. omnes omm, *ego* et *mi*. P. stat p. constat. 535. V. etianum mali pendit D. etiam mim mali pendit P. Etiam nihili pendit. Deinde codd. omnes addit. ex Sarra Scaliger: V. D. exarat P. exorat. 536. V. tua sponte D. P. tuas ponto. 537. V. D. accepi. Deinde abducite istas Bothius: codd. abduce hasce. V. ince p. hinc e, D. P. in. P. conspecto vestro. 538. V. equidem as me, D. et quidem has me. V. D. easter. V. nihil nec. P. *Phron*. Equidem has ecastor nihil moror. *Strat*. Nihilne huic sat est. 539. V. Nemonum. codd. omnes omm. mihi. V. D. num, quod om. P. 540. V. D. dedit. 541. P. mihi nunc. 542. num me vis Bothius: V. nunem uis mea. D. P. num neuis me. 543. V. adhuc p. ad te huc. P. D. huc. V. D. inero. P. iero. 544. codd. quid illuc, nisi quod V. quit. 545. Quis is homo est qui ducit Bothius: codd. Quis homo est qui inducit. V. cercum sit p. certum est.

GETA. PHRONESIUM. STRATOPHANES.

GETA.

Ite, ite, hae simul maliferei dammigeruli

Foras congerrones, bonorum exagogae!

Satin si quis amat, nequit quin nihil sit atque improbis artibus se expoliat?

550 Verum hoc qui sciam, ne quis id quaerat ex me,

Domi est, qui facit nequam, improba facta, amator.

Pro stereore sua bona habet, foras iubet cefferri. (5)

Quin metuit cubiculum ne mundissimum sit.

Sibi puras esse volt aedis.

555 Domi quicquid habet, verritur εξω. Quandoquidem ipsus se perdit,

Secreto equidem illum adiutabo, nec mea quidem is opera herele unquam

Hilo minus cito tam propere, quam potest, peribit.

Nam de hoc obsonatu de mina una deminui modo (10)

Quinque nummos: mihi detraxi partem inde Herculaneam.

560 Nam hoc adsimile est, quasi de flavio qui aquam derivat sibi:

Nisi derivetur, tamen omnis ea aqua abeat in mare.

Nam hoc in mare abit, misere pessum it sine bona omni gratia.

Cum haec video fieri, suffuror, de praeda praedam capio. (15)

Meretricem ego item esse reor, mare ut est: quod des, devorat nec abundat.

V. ASTARC p. Stratophanes, D. ASTAPHIUM. P. Geta servus, Stratophanes miles. Phronesium meretrix. 547. V. D. mulierei p. maliferei, P. muliere. 548. codd. gerronis p. congerrones. Deinde V. magagoce, D. P. axagoce. 549. V. D. se p. si. P. satis est qui. Deinde D. nihil is itaque inprouisse partibus expoliat, P. nihil sit quod inprouisse patribus. V. nihili sitaque inprouisse, ceteris omm. 550. codd. nam p. verum. V. qui scieam D. quis cieam. 551. V. D. domis idque facta, nisi quod V. itq.; fac. P. domi scit qui facit. Deinde codd. omm. nequam. 552. codd. Qui bona sua pro stereore habet. Deinde V. feri D. fieri P. ferri p. cefferri. 553. codd. om. quin: metuit publicos mundissimum sit, nisi quod P. mundissimis est. 554. codd. puras sibi. Deinde V. D. uoltas dis. 555. V. nettitur. D. neitur. P. perditur. D. P. exeo. Deinde V. perditam sit p. se perdit, D. perditum fit, P. perditus est. 556. codd. herele equidem illum adiutabo (D. aduitabo) neque mea quidem opera unquam. 557. hilo Lambinus: V. D. nihili omnibus, P. nihilominus. Deinde codd. omm. cito tam. Denique P. quando p. quam. 558. codd. nam iam p. nam — obsonio p. obsonatu. P. om. una. 559. codd. omm. inde. 561. V. D. ea qua P. aqua. cf. Laehm. ad Luer. p. 379. codd. omnes mari. 562. codd. abiit misereque perit p. abit misere pessum it. Deinde V. D. omnia gratiam. 563. V. Nec cum uideo. D. P. Haec cum uideo. V. D. si fieri. Deinde V. D. post *suffuror* addunt *supplicio*, nisi quod D. susfuror V. sopplicio. P. cum Non. p. 12 *suffuror*, *suppilo*. Denique V. D. omm. praeda. 564. V. om. esse. Deinde V. D. quod des denotatis unquam abundat, nisi quod D. habundat. P. quod des, deورات, nunquam abundat.

565

At hoc saltém servat maré: quod illi súbest, apparet.

Huic des quantúmvis, nusquam, néque datori néque acceptrici.

Velut haec meretríx meum erum miserúm blandítia inpúlit in pauperiém,

Privávit bonís, luce, honóre atque amícis. (20)

At eccam adést proprínque. crédo eam audívisse haec me loquí.

570 Pallida ést, ut peperit púcerum. adloquár, quasi nesciám.

Jubeo vós salvere.

PIRONESIUM.

Nóster Geta, quid ágis? uti valés?

GETA.

Valéo et vénio ad minus valéntem et melius qui valeat, feró.

Erus meús, tuos oculus, ad te ferre me haec iussit tibi (25)

Dona, quacé vides hos férre et has quinque árgenti minás.

PIRONESIUM.

575

Edepol hóc haud perít, quando illúne tantum amó.

GETA.

Jussit órare ut haec grata habéres tibi.

PIRONESIUM.

Grata accéptaque habeó.

GETA.

Juben auferri intro?

PIRONESIUM.

Ad me haec

Inferánt.

GETA.

Ecquid audítis, haec quae imperát?

Vasa nólo auferánt: designári lubét. (30)

565. codd. omm. at. Deinde praebent mecum p. mare quod. Denique V. D. subeste p. subest. 566. codd. omm. huic. V. D. nusquam *apparet*, P. nunquam *apparet*. D. dotari V. D. acceptrice. 567. D. P. omm. haec. codd. miserum sua blanditia. Deinde inpulit Lipsius: codd. intulit. 568. V. D. priuabit P. priuant. V. bones. D. bonas. 569. codd. attat p. at. D. ere p. credo. codd. omm. eam. 570. P. alloquatur. 571. D. saluare. Deinde uti Bothius: codd. ut. 572. V. D. minu. 573. codd. ocellus tuus p. tuos oculus. V. me ferre me hec, om. iussit tibi. 574. hos Bothius: codd. illos. 575. codd. pol. haud perit, quod illum. Both. illunc. 576. V. D. operare P. opera. 577. V. grata aequae ecastor habeo. D. P. grataque ecastor habeo. Deinde V. D. iube auferri intro P. iube auferre intro haec ad me. 578. V. D. ichiame p. inferant, P. i Cyame. Deinde V. D. haec quid, nisi quod V. hec. Denique V. D. heque tam imperat, P. eequae tam imperat. 579. V. D. suasa P. suis. Deinde codd. omnes desiccari (p. designari) iubet.

PHRONESIUM.

580 Impudens mecastor.

GETA.

Quidnam est? Egone? Tūn bona fidē
Me ais impudentem esse, ipsa quae sis stābulum flagiti?

PHRONESIUM.

Dic, amābo: ubi Diniārchust?

GETA.

Domi.

PHRONESIUM.

Die haec ob dona, quae

Ad me miserit, me amare illum omnium hominum plurimum

Erga eumque honorem habere eum omnium me maximum

585 Et ut huc veniat, obsecrare.

GETA.

Licet. set quisnam illic homo est, (35)

Qui ipse se comest tam tristis? animo hercle homo est suo miser,
Quisquis est.

PHRONESIUM.

Dignust mecastor.

GETA.

Quis est?

PHRONESIUM.

Non novisti? obsecro.

Qui illi apud me erat, huius pater pueri est, qui mendicabulum

Jussit alci. sane auscultavi, observavi.

580. impudens Gruterus: codd. omnes immo pudet. Deinde V. D. eum est p. quidnam est P. quanti est. Egone Bothius: codd. egori. Denique codd. omnes tu p. tun. 581. V. Tunc asin, D. Tunc ansin, P. Tunc ais. Deinde codd. omnes impudentem me esse. V. aipsa, V. D. sistabulum, P. sit stabulum. 582. codd. amabo te ubi est Dinarehus — ob haec. 583. D. P. admiserit, om me. Deinde codd. illum amare plurimum omnium hominum. 584. Erga eumque P.; V. D. Ergo eumque. Deinde P. honorem eum habere omnium maximum, V. D. honorem illum habere omnium maximum. 585. codd. Atque p. Et. V. D. obsecrat. Deinde licet Acidalius: codd. illicet. 586. D. se eumest, codd. omm. tan, V. tristis *oculis malis*. 587. V. D. nequid est p. quis est. P. eequid est. 588. codd. illic, nisi quod V. ilitie. Deinde V. huius pater pueri illic est, D. P. huius pater, omm. ceteris. Denique D. usque ad iectaculum, V. P. usque ad iectaculum. 589. V. D. alii. Deinde codd. mansi p. sane. Denique codd. omnes pernam p. perbene.

GETA.

Quin perbené

590 Novi hominém nihili: illic quaéro est?

(40)

PHRONESIUM.

Illic.

GETA.

Me intuetur geméns.

Traxit éx intimó ventre súspirium.

Hoc vide, út dentibús frendit: icit femúr.

Num obsecró nam ariolúst, qui ipsus sé verberát?

STRATOPHANES.

Nunc ego méos animos violéntos meamque iam iram ex pectore prómam.

595 Loquere: unde és? quoniam es? cur ausú's mihi incleménter dicerò?

GETA.

Lubido est.

(45)

STRATOPHANES.

Stúicine mihi respónsas?

GETA.

Hoc: non égo te floccifácio.

STRATOPHANES.

Quid tu? eúr ausa es aliúm te dicere hóminem amare?

PHRONESIUM.

Lúbitum est.

STRATOPHANES.

Ain tandem? istue primum expériar. Tun petili doni caússa,

Olerum atque éscarum et poseárum, moechum málaeum, cincinnátum,

600 Umbraticolam, tympanótribam, hominem amás non nauci?

(50)

590. V. D. nihil illic que est, illic est. P. nihili hic que est illic. 591. V. suspensus, D. suspensum. 592. codd. omm. ut, cf. Non, 123, 32. 593. codd. ariolus. 594. V. uiolentus. Deinde: iam iram ex pectore Bothius: codd. iram ex pectore iam, nisi quod D. ex pector etiam. 595. D. unde est. D. P. inclementer mihi. 596. codd. istuc nec mihi respousis. D. om. te. 597. hominem amare Bothius: V. amarem homine, D. P. amare hominem. 598. V. tum petilli D. tum pent illi. P. Tun tantilli. Scripsi petili. cf. Non, p. 149. Ritschl Par. p. 172. 599. V. metum D. mecum p. moechum. 600. codd. umbraticolum lymphanotribam. Deinde hominem amas Bothius: codd. omnes cum Prisc. I. p. 204 ed. Hertz et Fest. 166. B amas hominem. P. om. non. Deinde V. D. quae hercles P. quae hercle es.

GETA.

Quae haec res?

Meone ero, improbe, tu maledicere audes, fons viti et periuri?

STRATOPHANES.

Verbum unum adde istoc. iam herele ego ted hic hae offatim conficiam.

GETA.

Tange modó: iam te hic ego ágnum faciam et médium distruncábo.

Si tu ad légionem bellátor clues, at in culina egó.

PHRONESIUM.

605 Si aequom fácias, adventóres eos curés, quorum mihi (55)

Dona accépta grataque hábeo: tua enim ingrátá, quae abs te accépi.

STRATOPHANES.

Tum pol ego, donis privátus, perii.

GETA.

Plánum istuc quidem est.

Quid nunc érgo hic odio es, scélus, confessus ómnibus reús?

STRATOPHANES.

Perii herele hódie, ni hunc a te ábigó.

GETA.

Accede modo húc, adi huc modó. (60)

STRATOPHANES.

610 Etiam, scélus viri, minitáre, quem ego offátim concipilábo?

Quid tibi húc ventio ést? Quid tibi hánc aditio ést?

Quid tibi hánc notio ést, inquam, amicam meám?

Emoriére ociús, si manú niceris.

GETA.

Quid? manú nicerim?

601. improbe tu Bothius: codd. tu improbe. Deinde V. et o maledicere, D. et maledicere. Denique V. peiuri, D. peiuri. 602. codd. te p. ted. V. officiam, D. affatim officiam, P. affatim efficiam. 603. V. D. iam ego hic, om. te. P. iam ego te, om. hic. 604. V. D. Sit uel p. Si tu ad, P. Si tu. Deinde V. D. cuius p. clues. Denique codd. omnes: at ego in culina ciue, nisi quod V. cubilina. Lipsius tamen ex cod. Roveri adfert: in culina ares, Pius ex libris suis: aries. 605. codd. meos p. eos. Deinde incuses p. cures. 606. codd. et grata p. grataque. Deinde utaque p. tua enim. 607. codd. ego et donis priuatus sum et perii. Plane istuc est. P. tamen extrema tribuit Phronesio. 608. V. odiesse es, D. P. odiose es. V. teus p. reus, P. te iis. 609. codd. nisi p. ni. Deinde accede modo huc Bothius: V. D. accede hunc modo, P. accede huc modo. 610. V. D. ueri. P. om. viri. V. D. offatim iam iam iam concipilabo, nisi quod D. affatim. P. affatim iam iam compilabo, cf. Paul. p. 62. 612. V. noctio est umquam. 613. niceris Turnebus: codd. omnes uiceris. 614. codd. omnes uicerim.

STRATOPHANES.

Fac, quod iüssi mané.

615 Jamiam te égomet hic offátim conficiam.

(65)

GETA.

Occedi optimum ést.

Captio ést: istam machaeram longiórem, quam hanc, habés.

Sed verúm sine dum me pétere, siquidem bélligerandum est técum.

Abeo dum égo tecum, bellátor, arbitrum aéquam ceperim.

Sed ego céssó hinc me amolíri, ventre dúm salvo licét.

PHRONESIUM. STRATOPHANES.

PHRONESIUM.

620 Datin soleas átque me intro actútum ducité,
Nam mihi de vénto miserae cóndoluit capít.

STRATOPHANES.

Quid mihi futúrum est, cui duae áncillae dolént,

Quibus te donávi: iamne abiísti?

PHRONESIUM.

Em sic datúr.

STRATOPHANES.

625 Quo pacto? exclúdis? quaeso, pótin est planiús, (5)

Quam exclusus núnc sum? pulere lúdificor. siné.

Quantillo mi ópere nunc persuáderi potést,

Ut ego his suffringam talos tótis aedibús.

Num quidquam aváros mutat móres mulierúm?

Postquam filíolum peperit, ánimos sustulít: (10)

630 Quasi cum mihi dícat: nec te iúbeo, nec vetó

Introire in aédis. at ego nólo: non eó.

Ego faxo dícat me in diébus pauculís

Crudum virum ésse. Sequere me hác: verbum sat ést.

615. codd. iam ego te hic offatim conficiam, nisi quod D. P. affatim. Deinde occedi Góllerus ad Trin. v. 1140, qui haec Getae tribuit: V. D. occidit, P. occidi.
616. codd. habes quam haec est. Scripsi quam hanc habes. 617. codd. omm. me. 618. V. Abo domum p. Abeo dum, D. P. Ibo domum. P. tecum p. aequom.
619. V. D. mi hinc amo sire p. hinc me amoliri. P. me hinc amouere. codd. omnes uentrem.

V. D. MERETRIX. MILES. 620. P. Date iam p. Datin — intro me.
623. V. D. em si coatur. Extrema Bothius tribuit Phronesio. 624. V. D. quam eso potius planius, nisi quod D. pitius. P. quaeso pitius planius. 626. P. om. mi. 627. his Bothius: codd. hisce. 628. codd. quidpiam auarum ut at, nisi quod D. P. ut ad. 629. V. D. filiorum P. filium. 630. codd. Nunc quasi p. quasi cum — neque volo p. nec veto. 632. D. edibus p. diebus.

STRABAX. ASTAPHIUM.

STRABAX.

- 635 Rus mane dúdum hinc ire mé iussit patér,
 Ut bubus glándem prandió depromerém.
 Postquam illuc véni, eecum advenit (sic dis placét)
 Ad villam argéntum meo qui débebat patri,
 Qui ovis Tarentinas erat mereátus de patrè. (5)
 Quacrit patrém: dico esse in úrbe. interrogó,
 640 Quid eum velit
 Homo erumínam sibi de cóllo detrahít,
 Minas vigínti míhi dat. áccipio lubéns.
 Condo in erumínam. ille abiit: égo probas mínas, (10)
 Ovis, in erumína hac huc in úrbem detulí.
 645 Fuit edepol Márs meo períratus patrí,
 Nam oves illíus haud longe ábsunt a lupís.
 Nunc ego istos múnidos urbanós amasiós
 Hoc ietu expónam atque omnes éciciam forás. (15)
 Eradicáre est certum cúmprimis patrém,
 650 Post id locórum matrem. núne hodie ferám
 Argentum ad háne, quam mage amo quám matrem meám.
 At ecqui in villa est? ecqui hoc áperit ostiúm?

ASTAPHIUM.

- Quid istuc aliénum est, dic, amábo, mi Strabáx, (20)
 Qui non extémplo întroeas? ánne oportuít
 655 Ita te quidém, qui es familiáris?

V. Stratilix RVSTICVS. ANCILLA. D. Stratilax seruus. Ancilla. P. Stratilax. Astaphium. 635. P. ubi p. ut. 636. P. Postque illuc, V. D. Post illoe. Deinde V. D. quam adueni p. eecum advenit, quae om. P. Denique sic dis placet Douza: codd. si deis placet. 637. V. D. billam, P. bullam — debeat. 638. V. Quo uistaret inaserant D. Quo uis staret inaserat P. Qui frumentum serat. 639. P. intelligo p. interrogo. 640. V. D. uellit. 641. codd. omnes detraxit. 642. V. middat, D. midat. V. D. libens. 643. P. propere p. probas, D. perpera. V. om. omnia inter *abiit* et *hac* v. 644, P. omnia inter *probas* et *in urbem*. 644. D. Quis p. p. Ovis. codd. omm. huc. V. D. urbe me p. urbem. 645. V. D. piratus, P. iratus. 646. D. aut, V. au. 647. codd. mundulos. V. amaspos, D. amas P. amatores. Diomedes p. 334, 14 mundulos istos amasios. 648. V. D. Hocitu P. Ocins. V. D. ieciam. 649. V. eradicarensi D. eradicarem si. P. inprimis. 650. codd. locarum. V. hoc die. Deinde feram Acidalius: codd. eferam. 651. argentum ad hanc Bothius: codd. ad hanc argentum. 652. V. D. tat ecqui si nulla est, nisi quod D. tatet. P. om. tat: ecquis nulla est. Bothius ecqui. Scripsi: ecqui in villa est, quod ex persona adulescentis rustici videtur dictum. Deinde ecqui hoc aperit Bothius: codd. ecquis aperit hoc. 653. cod. omm. die. 654. P. intres p. introeas, V. D. ire si.

STRABAX.

Ibitír.

Ne me morári censeás.

ASTAPHIUM.

Lepide facis.

STRATULLAX. ASTAPHIUM.

STRATULLAX.

Miram vidétur, rure erilem filiúm
 Strabacem nón redisse, nisi si elanculúm
 Conlapsus ést hic in corrúptelam suám.

ASTAPHIUM.

660 Jam pol illic ínclamabit, mé si aspexerít.

STRATULLAX.

Quid vis?

ASTAPHIUM.

Exspécto.

STRATULLAX.

Quid?

ASTAPHIUM.

Tuám truculentíám. (5)

STRATULLAX.

Nimio minus saévos iam sum, Astáphium, quam fui.
 Iamiam non súm truculentus: nólí metueré.
 Die, imperá míhi quid vis ét quo vis modó.
 665 Novos omnis móres habeo, véteres perdidí.
 Vel amare póssum, vel iam scórtum ducere. (10)

ASTAPHIUM.

Lepide mecastor nunciás. sed dic míhi:
 Haben?

STRATULLAX.

Penículum te fortásse diceré.

V. Truculentus. Astaphium. SERVVS. ANCILLA. D. Astaphium. Servus. Ancilla. P. Stratilax. Ascaphium. 657. V. D. ruri. 658. P. om. si. 660. in-clamabit me Bothius: codd. me ínclamabit, nisi quod V. D. ínclamauit. Deinde V. D. se p. si, D. aspexit. v. 661, huc transpositus a Bothio, in codd. sequitur post 663. V. D. Qui tuam expector osculentiam. P. Quid? tuam expeto truculentiam. Scripsi Exspecto — Quid? — Tuam truculentiam. 662. V. D. inisse nos p. minus saevos. D. astaphum. P. qui p. quam. 663. codd. Iam p. Iamiam. V. D. metueris. 664. V. D. incipera. codd. omnes quid tibi p. quid vis. 666. P. etiam. V. dicere. 668. V. D. Habent, P. Anne. Deinde codd. omnes parasitum p. peniculum, quod videtur ortum esse ex Menacchmis, ubi Peniculus parasitus exstat. Denique codd. omnes et p. te. P. ducere.

ASTAPHIUM.

Intellexísti lepide, quíd ego dicerém.

STRATULLAX.

670 Heus tu, iam, póstquam in urbem crébro commeó,
Dicax sum fáctus, iam sum cávillator probús. (15)

ASTAPHIUM.

Quíd id est? amábo. istaece ridiculariá
Cavillatiónes vis, opínor, diceré.

STRATULLAX.

Ita: id pauxillum differt á cavillibús.

ASTAPHIUM.

675 Sequere intro, amábo, mea volúptas.

STRATULLAX.

Tene hoc tibi:

Rabonem habéto, mecum ut hánc noetem siés. (20)

ASTAPHIUM.

Perii: rabónem? quam esse dicam hanc beluám?
Quin tu arrabónem dicis?

STRATULLAX.

Ar facio luerí,

Ut Praenestínis conia ést ciconiá.

ASTAPHIUM.

680 Sequere, obsecró.

STRATULLAX.

Strabacem hic ópperiar modó,

Si rure véniat.

ASTAPHIUM.

Is hic quídem ápuđ nos est Strabáx. (25)

Modo rure vénit.

STRATULLAX.

Priusne, quám ad matrem suám?

Heu! edepol hómínem nihili!

ASTAPHIUM.

Iámne autem, ut solés?

669. P. intellexi. 670. V. commobeo, D. commoneo, P. convenio. 671. dieax sum Muretus: V. D. hic axsum factum, nisi quod D. axum. P. om. dieax sum: factus sum, om. iam. 672. codd. istace. 674. id Bothius: codd. ut. 675. intro amabo Bothius: codd. intro me amabo. V. uolupta si. D. uoluptast. 676. V. ut mecum a nocte, D. ut mecum ac nocte, P. ut mecum hac nocte. 677. P. dicam esse, V. D. uelbam. 678. V. D. die ista facto lueri. P. dicis. Eo pacto ut dixi. 679. codd. omnes conea, P. etiam ciconca, cf. Prob. I, 18, 5 ed. Lind. 681. V. D. seruri. V. veniet, codd. quídem apud nos est hic. D. Strapax. 683. V. D. eu p. heu, D. nihil. Iamne Acidalius: codd. omnes anne.

STRATULLAX.

Immo nil dico.

ASTAPHIUM.

I intro, amábo, cedo manúm.

STRATULLAX.

685

Tene. in tabérnam duceor dévorsoriám,

Ubi melle accépiar mea mihi pecuniá.

(30)

DINIARCHUS.

Neque gnatúst neque progignétur neque potést repeririér,
Cui ego núnc aut dictum aut factum melius quám Veneri velím.

Di magni! ut ego sum laetus et laetitia differór!

690

Ita ad me mágna nunciávit famulus hódie gaudiá:

Mea doná deamata accéptaque habita esse ápuđ Phronesiúm. (5)

Cum hoc iam volúpe est, tum istoc nínio magnae méllinae mihi ést:

Militis odiosa ingrátaque habita tótus gaudeó.

Mea pila ést: si repudiátur miles, mílier mecum erit.

695

Salvos súm, quia pereo: si non peream, pláne interierím.

Nunc speculábor, quid ibi agátur: quis eat intro, quis forás (10)

Veniat: prócul hinc observábo, meis quid fórtunis fuát.

Quia nil hábeo, unum animus mónuit me: omnia agám precarió.

ASTAPHIUM. DINIARCHUS.

ASTAPHIUM.

Lepide effíciam meum, era, officium: vide, intus módo ut tu tuom item efficias.

700

Ama, id quod decét, rem tuam: istum exináni.

684. codd. iamne p. immo. 685. V. D. dolor. 686. codd. male p. melle. V. mea mea mihi pecunia diniarchus. P. nunc p. mihi.

V. D. ADULESCENS. P. Dinarchus adolescens. 687. V. D. potes, P. potis. 688. nunc aut dictum Bothius: codd. nunc dictum. V. D. benerem p. Veneri, P. mihi esse. 689. sam laetus Bothius: codd. laetus sum. 690. P. om. nunciavit. V. D. chyamus. P. Cyamus. Editio Paris. Geta mens. Scripsi: famulus. 691. V. D. deamat. V. qui p. que. 692. V. D. nolupestum hoc, P. volup est tum hoc p. istoc. codd. omm. est. 693. V. D. habitato tuca audeo. 694. V. D. milix-pret. 695. interierim Weisius: P. plane inteream, V. panenricm, D. panenrient. 696. P. speculabor procul quid. codd. qui foras. 697. V. D. hunc p. hinc — miles p. meis. P. om. procul: miles quid factururus siet. 698. P. unus. Deinde: monuit me Lambinus ex codd. suis. V. D. moti mihi omnia, nisi quod V. commia, P. monuit omnia.

V. D. ancilla adolescens. P. Ascaphium ancilla. Dinarchus adolescens. 699. meum Gulielmus: codd. omnes mea, V. D. ero. Deinde V. D. tutum p. tu tuom, P. tute idem. 700. V. èum, D. estum, P. es tun eximam.

Nunc dum isti lubet, tempus ei rei secundum est.

Prome venustatem tuam amanti, ut, dum habet, gaudia compares.

Ego hic interim restitrix praesidibo, (5)

Istic dum sic faciat domum ad te exagoram,

705 Nec quemquam interim istoc ad vos, qui sit odio, in-
tromittam: tu perge, ut lubet, ludere istos.

DINIARCHIUS.

Quis est iste? Astaphium, indicabin, qui pereat?

ASTAPHIUM.

Amabo hicine tu eras?

DINIARCHIUS.

Molestusne sum?

ASTAPHIUM.

Nunc magis, quam fuisti,

710 Nam nisi qui usui est nobis, nobis molestus. (10)

Sed obsecro, da mi operam, ut narrem, quae volo.

DINIARCHIUS.

Namquid est: num mea refert?

ASTAPHIUM.

Num mussites?

Intus est, bolos qui dat.

DINIARCHIUS.

Quid? novos amator quispiam?

ASTAPHIUM.

Integrum et plenum adorta est thesaurum.

DINIARCHIUS.

Quis est?

ASTAPHIUM.

715 Eloquar, sed tu taceto. Nostin tu hunc Strabacem?

701. P. Hunc diem p. Nunc dum. V. D. iusti iubet. Deinde codd. omnes hic inserunt: dum habet, nisi quod P. habes. Denique V. D. secundas, P. ei obsecundas. 702. codd. amanti tuam. Deinde codd. omni. hoc loco: dum habet. Denique V. D. cumper eis. 703. hic interim Bothius: codd. interim hic. Deinde restitrix Lambinus: codd. omnes restitricis, nisi quod V. restitricis. 704. istic Bothius: codd. iste. 705. V. cequiëquã. D. P. et p. nec. P. quamquam — istuc ad nos quiqui sit hodie. 706. ludere Douza: V. D. ludin, P. ludo. 707. codd. Qui p. Quis. Deinde V. D. ea Astaphium, P. eia Astaphium. Denique V. D. indica qui perit, P. die qui perit. 708. D. hincinet uere. P. hicine uero. 709. P. modestus. 710. codd. nam si quid nobis usust. Both. usui est nobis. codd. omnes molestus. 711. V. uolom, D. uolti. 712. V. D. nam ea refert. P. non mea refert. V. D. non musset. P. non musset 713. codd. intus bolos quos dat. P. qui p. quid. codd. amator nouus. 714. V. D. thesaurum. 715. V. D. te loquar. codd. diu (p. tu) taceto nouistin tun. V. D. Stabacem.

DINIARCHUS.

Quidni?

ASTAPHIUM.

Solus súmmam hic habet apúd nos. nunc is nóbis fundus ést. (15)
Bono animó male perít.

DINIARCHUS.

Perii mehérele ego itidém.

ASTAPHIUM.

Stultus és, qui facta infécta facere vérbis postulés.
Thetis quoque étiam in lamentándo pausam fécit filiό.

DINIARCHUS.

720 Non ego núnc intro ad vos mítar?

ASTAPHIUM.

Qui dum quá mles magís?

DINIARCHUS.

Quia enim plús dedi.

ASTAPHIUM.

Plus és enim intromíssus, quom dabás. (20)

Sine vicíssim, qui dant, ób illud, quod dant, óperis utiér.
Litterás didicisti: quádo scis, sine álios disceré.

DINIARCHUS.

725 Discant, dúm mihi pertentáre liceat, ni óblitus siém,
Quod didici.

ASTAPHIUM.

Interea magister, dum tu cómmentaberé,
Volt illa itidem commentári.

DINIARCHUS.

Quid?

ASTAPHIUM.

Rem accíperé identidém. (25)

716. codd. habet hic — est fundus nobis. 717. male perit P. solus: V. malé gerit, D. male gerit. Deinde V. D. perit p. perii. Denique codd. omnes herele ego idem. 718. codd. est p. es. 719. pausam Mercer. ad Non. p. 103: codd. om. in: lausum. 720. P. Quid nunquid p. Qui dum quam. 721. P. enim es, V. D. enim se — quam p. quom. 722. qui dant ob illud Lomanus: V. qui dant operam oblit quod, D. qui dant operam oblitus quod, P. qui dant opera utier, intermediis omissis. 723. V. dicisti. V. D. dicere. 724. V. argentarilliceam, D. argentari illic eam, P. argentarii illic eam ne. Editiones veteres commentari. Scripsi pertentare. 725. Quod didici Acidalius: codd. Qui dedit. P. magis p. magister. 726. Volt illa Bothius: V. D. Volt interim illa, P. Volt itidem illa — quidem p. quid? rem.

DINIARCHUS.

Dedi equidem hœc edie eei quinq̄ue argenti dêferri minâs,
Praeterea unam in obsonâtum.

ASTAPHIUM.

Idem istuc dêlatum sciô.

De eo nunc bêne sumus tua virtute.

DINIARCHUS.

Immo ut inimici mei

730 Bona istaec eómedant? mortuom hèrele me, quam id pátiar, mavelim.

ASTAPHIUM.

Malim iniúctos invidére mihi quam me iniúctis meis, (30)
Nam invidére alii bene ésse, tibi dum mále sit, miseria ést.
Qui invidént, illi indigént: quibus invidétur, hi rem habént.
Stultiús quid est? Aperírem, requiem quia pol mávelim.

DINIARCHUS.

735 Non licét, modo obsonáti me participem fieri?

ASTAPHIUM.

Si volébas participári, auferres dimidium domúm. (35)
Nam itidem híc ut Aecherónti ratio accépti scribitúr:
Intro accipimus: quando accéptum est, non potést ferri forâs.
Bene valé.

DINIARCHUS.

Resiste.

ASTAPHIUM.

Omitte, sine.

DINIARCHUS.

Mitte intro.

727. V. dedit. codd. omnes hodie ei. 728. V. D. unum. D. obsonantum, P. obsonium. 729. V. D. sum tua virtutem. Deinde P. immo et, V. ineme ut, D. imae ut, V. D. iniemici. 730. V. D. istuc edent, P. istec edent. Deinde quam id P. solus: V. D. quam ut id. codd. omm. mavelim. 731. codd. mihi inimicos innidere, nisi quod V. D. iniúctis innidderem. 732. Scripsi: dum male sit. V. tibi male essem seria me si, D. tibi male esse inseria mesi. P. tibi male esse miserum est. 733. V. D. Quid p. Qui. Deinde P. egent illi p. illi indigent, V. D. egent illis. Denique V. D. irem habent, nisi quod D. iram, P. rem habent. 734. V. D. Stultus quid est aperirem, P. stultus qui des es aperire. Deinde codd. omnes qui iam p. requiem. 735. V. Non licet do obsoni me participem, D. Non licet do obsonii me participem, P. Ast. Non licet. Di. Da obsonii me participem. 737. codd. omnes idem p. itidem, D. P. ut acheronti hic, V. ut Ageonti hic. V. accepu, D. accepi. 738. V. D. accipiamur P. acceptum p. accipimus. V. D. ferre. 739. P. siste p. resiste. Deinde V. D. amitto p. mitte. P. omitte me. Di. omitto.

ASTAPHIUM.

Ad te quidém.

DINIARCHUS.

740 Immo istúe ad vos. .

ASTAPHIUM.

Huc íri non potést.

DINIARCHUS.

Immo potést.

Sine experíri.

ASTAPHIUM.

Immo opperíre: vis est éxpeririér.

(40)

Dicam adésse, ni occupáta est: restare énim frustra siét.

DINIARCHUS.

Redin an nóñ redis?

ASTAPHIUM.

Vocát me, quae in me plús quam tu potést.

DINIARCHUS.

Uno vérbo eloquere: nútín me intro?

ASTAPHIUM.

Méndax es: abí.

745 Unum aiébas, tria dum díxí verba, atque éa mendaciá.

DINIARCHUS.

Abiit: intro hinc saluit. égon ut haec mihi pátiar fieri?

(45)

Iam herele ego tibi, pellecebra, lúdos faciam elámore in viá,

Quae legem ádvorsum accepísti a pluribús pecuniám.

Iamiam herele ápud omnes magistrátus faxo erit nomen tuóm.

750 Postídea égo manum in te iniíciam quadruplí, veneficá,

740. V. D. istoc. Deinde codd. omnes omn. huc. V. D. irem p. iri. Denique immo potest P. solus: V. D. nimium pati. 741. Sine experiri Bothius: codd. experiri sine. Deinde V. D. opperirem. Denique V. D. vis est experire, P. ius est experiri. 742. V. D. ubi p. ni. V. resistat ex ex frustra sit, D. resistat et frustra sit, P. *Din.* siste hem frustra fit. 743. codd. redin an non redin si uocat me. Deinde quae in me plus quam tu potest Gøllerus: codd. quae in me potest plus quam potest. 744. V. D. mitti in, P. mitto. 745. V. D. alebat stridia dixi, nisi quod V. dixit, P. aiebat sterilia dixi. Deinde ea inseruit Guelmus. 746. V. incluit p. hinc saluit, D. induit, P. irruit. Deinde egon Lomanus: codd. ego. 747. codd. inlecebra. 748. codd. aduersum legem. V. D. accepistis ad. Deinde pluribus Bothius: codd. plurimis. 749. D. iam p. iamiam, V. P. iam. V. D. apud nos omnes. 750. V. D. Post id ego te manum initiam, P. Post id ego in te manum iniíciam. codd. quadrupus, V. D. beneficia.

- Suppostrix puerum. ego edepól iam tua probra áperibo omniá. (50)
 Nil me rétinet: perdidí ómne, quod fuit; fio indigéns,
 Nec mi adést ad ullum cénsus iam, quo páritem calceós.
 Sed quid ego hie elamo? quid si me inbeat intronmittiér?
 755 Conceptís, me non factúrum, verbis iúrem, si velit.
 Nugae súnť: si stimulos púgnis caedis, mánibus plus dolét. (55)
 De nihilo ést illi te irásci, quae te non flocci facit.
 Sed hoc quid ést? Proh di immortáles! Callielém video seném,
 Meus qui adfinis fuit, ancillas duas constrictas ducere,
 760 Alterám tonstricem huiúsee, alteram áncillam suám.
 Pertinuí: postquam una cúra cor meúm movit modó, (60)
 Timeo, né malefacta antiqua mea sint ínventa omniá.

CALLICLES. ANCILLAE II. DINIARCHUS.

CALLICLES.

- Egon tibi male dicam aut ádeo male velim? út animus meúst,
 Propemodum éxpertae estis, quam égo sim mitis tránquillusque homó.
 765 Rogitavi égo vos vapulántis ambas, péndentis simúl:
 Commemini, quo quicque pácto sitis cónfessae: sció.
 Hie nunc vólo scire, eodem pácto an sine maló fateamini. (5)
 Quamquam vós colubrino ingénio ambae estis, édico priús,
 Ne duplicis habeatis línguas, ne ego bilinguis vos necém,
 770 Nisi si ad tintinnaculós vos voltis éduci virós.

ANCILLAE.

Vis subigit verum fatéri: ita lora laédunt brachiá.

751. V. D. i tua proba p. iam tua probra. P. tua probra, om. iam. 752. codd. omm. retinet. V. P. impudens, D. imprudens. Scripsi indigens. 753. codd. illum p. ullum. Deinde pensi p. census — quos capiam p. quo paritem. 754. V. intromittiar D. intromittar. 755. V. D. irem si leuit, nisi quod D. silcuit, P. si rem silcuit. 757. codd. de nihilo nihil est irasci. 758. D. P. quid hoc, V. om. hoc. V. D. calieten uide. P. om. video. 759. codd. que p. qui. Deinde V. om. fuit. Ceterum codd. omnes hunc versum postponunt sequenti. 760. codd. huius. 761. V. om. cura. 762. codd. omnes: ne me malefacta — sine. V. inuenia. D. P. inueniam. Correxít Acidalius.

V. SENEX. ANCILLE II. ADULESCENS. P. Callides senex. Ancille due. Dinarchus adulescens. 763. aut adeo Bothius: V. D. aut tibi adte, P. aut tibi, om. adeo. Deinde P. maulin. V. animu meust, D. P. animo meost. 764. D. P. ex parte. V. D. essetis — similes tranquilluss usque homo. P. sim tranquilluss usque modo. 765. codd.erberantis p. vapulantis. V. baspendentes, D. P. has pendentis. 766. V. D. quicquam. 767. codd. omm. an. 768. V. D. colubrinon. 769. D. habeas. V. D. línguas — ibi linguis. 770. V. D. Nesisi, P. Nisi. codd. omnes uoltis nos. 771. subigit Bothius: codd. subegit. V. brachia.

CALLICLES.

At si vérum mi critis fássae, vinclis éxsolvemini. (10)

DINIARCHUS.

Etiam núe, quid sit negóti, pavidus incertusque súm,
Nisi quíá timeo tamén.

ANCILLAE.

Ego nec quid péccavi sció.

CALLICLES.

775 Omniúm primúm diversae state! em, síe: istue voló.
Ne qui intér vos significétis, ego ero páries. Loquere tú.

ANCILLA.

Quid loquár?

CALLICLES.

Quid puero fáctum est, mea quem péperit filiá, (15)
Meo nepóte? capita rerúm mi expedito.

ANCILLA.

Istae dedi.

CALLICLES.

Iam tace. Accepistín púerum tu ab hac?

ANCILLA ALTERA.

Accepi.

CALLICLES.

Tacé.

780 Nil morór praeterea: sátis est fassa.

ANCILLA ALTERA.

Inficias non eó.

CALLICLES.

Iam livórem tute scápulis istoc cóncinnas tuis.
Conveniúnt adhuc utriúsque verba.

DINIARCHUS.

Vae misero mihi! (20)

Mea nunc fácinora aperiúntur, clam quae spéravi foré.

772. codd. núncis exsolue mihi, nisi quod P. iuncis. 773. codd. numquam p. nunc quid. Deinde codd. fassi sin certusque sum, nisi quod P. quam p. que. Scripsi: pavidus. 775. V. D. stete. P. diversa est. 776. codd. Ne p. Ne qui. V. D. loqueretur. 777. P. actum est, D. datum est, V. datum sit. 778. V. D. nepoti. codd. omnes, om. mi: expedite. Bothius expedito. V. D. isto dedit. P. isti dedit. 779. P. taceo. V. D. accepisti in puerum. codd. omnes accepit. 781. V. luorem. V. D. ut est capulis p. tute scapulis. P. om. tute. 782. V. D. adhuc — tue misero nisi.

CALLICLES.

Loquere tú: quis dare te huic púerum iussit?

ANCILLA.

Era maior meá.

CALLICLES.

785 Quid tu? cúr eum accepísti?

ANCILLA ALTERA.

Era me rógitavit minór,

Puer ut áfferretur éaque ut celaréntur omniá.

CALLICLES.

Loquere tú: Quid eo fecísti puero?

ANCILLA ALTERA.

Ad méam eram detuli. (25)

CALLICLES.

Quid eo púero tua era fécit?

ANCILLA ALTERA.

Erae meae éxtemplo dedit.

CALLICLES.

790 Quoi, malum, érac? Duacn sunt istae? Cave tu, nisi, quod te rogó,
Quaeque exquiro.

ANCILLA ALTERA.

Mater, inquam, filiaé dono dedit.

CALLICLES.

Plus quam dúdum eloquere.

ANCILLA ALTERA.

Plús tu rogitas.

784. codd. qui p. quis — huc p. huic. V. D. ira p. era. 785. V. D. eram ero tít minor. P. hera me rogavit minor. 786. codd. ferretur. V. omniam. 787. V. ad mea re (supraser. me) detuli, D. ad meam rem detuli. 788. V. Quut eo puero, D. cui te puero, P. Quid de puero. V. D. tuo era facit — mea. V. exemplo. 789. V. D. aere p. erac. codd. omnes duac. V. catu iste, D. catu nisi, P. caue nisi. 790. V. D. nisi ea te exquiro p. Quaeque exquiro. P. Nisi ea quae te exquiro. Deinde: inquam filiae dono dedit Bothius: codd. filiae dono dedit inquam, nisi quod V. D. inquam. 791. dudum loquere Bothius: codd. dudum inquam loquere, nisi quod V. D. inqua.

CALLICLES.

Réponde ocius.

Quid illa, cui dono donátust?

ANCILLA ALTERA.

Supposivit.

CALLICLES.

Cui?

ANCILLA ALTERA.

Sibi.

(30)

Pro filiolo.

CALLICLES.

Pro filiolo? Di obsecró vostram fidém.

Ut facilius alia, quam illa, unde est, puerum úterinum parit!

795 Haec labóre alieno púerum peperit sine doloribús.

Puer quidém beatust: mátres duas habét, avias duás:

Iam metuó, patres quot fuerint. Vide sis fácinus muliebré! (35)

ANCILLA.

Magis pol ad viros malítia haec pertinet, quam ad mulierés.

Vir illam, nón mulier praegnátem fecit.

CALLICLES.

Idem ego istuc sció.

800 Tu bona éi custos fuísti.

ANCILLA.

Plus potést, qui plus valét.

Vir erat, plús valebat, vicit: quod petébat, abstulit.

CALLICLES.

Et tibi quidem hercle idém vir attulit magnum malúm. (40)

ANCILLA.

De istoc ipsa, etsi tu táceas, reapse expérta intellegó.

CALLICLES.

Nunquam té facere hodie quívi, ut is quis ésset dicerés.

792. cui dono donatust Kampmannus: codd. cui donatust, V. D. tibi p. sibi. 793. V. D. pro filiolo toni pro filiolo, P. pro filio. pro filio. V. D. del p. di. 794. V. D. quam alie undē puerum ut numparet, P. quam aliqua alicunde puerum natum parit. Scripsi: puerum uterinum, scil. ex eodem utero natum. 795. V. lautare. 796. V. D. mater ouas. codd. omnes habet et avias. 797. P. fuerunt, V. D. muliebri. 798. ad viros malitia haec pertinet Bothius: codd. haec malitia pertinet ad uiros, nisi quod D. milita. V. D. muliebri p. mulieres. 799. V. D. uiri iam, P. uir eam. D. P. pregnantem. codd. omnes Et idem. Delevit Et Gøllerus. 801. abstulit Camerarius: V. adstuni, D. adest uni, P. adest uictum. 802. idem vir Gøllerus: codd. omm. vir. 803. codd. reab, om. se. 804. quivi ut is Camerarius: V. D. ut quivis, P. cuius.

ANCILLA.

805 Tacui: at nunc non taceo, quando adest, necessust indicem.

DINIARCHUS.

Lapideis sum: commovere me miser non audeo.

Res palam omnis est: meo heic nunc fiunt capiti comitia, (45)

Meum illuc facinus, mea stultitia est: timeo quam mox nominer.

CALLICLES.

Loquere, filiam meam quis integram stupaverit?

ANCILLA.

810 Vidi ego te, propter malefacta qui es patronus parietis.

DINIARCHUS.

Neque vivos neque mortuos sum, nec quid nunc faciam, scio.

Neque ut hinc abeam, neque ut hunc audeam, scio: timore torpeo. (50)

CALLICLES.

Dicin an non?

ANCILLA.

Diniarchus, cui illam prius desponderas.

CALLICLES.

Ubi is homo est, quem dicis?

DINIARCHUS.

Assum, Callicles. Per tua obsecro

815 Genua, ut tu istuc insipienter factum sapienter feras

Mihique ignosceas, quod animi impos vini vitio fecerim.

CALLICLES.

Non placet: in mutum culpam confers, quod nequit loqui. (55)

Nam vinum, si fabulari posset, se defenderet.

Non vinum hominibus moderari, sed homines vino solent,

805. V. D. nunc tacebo, P. non tacebo. V. D. adest necesse indice, P. est necesse indicem. Scripsi necessust. cf. Lachm. ad Lucr. 397. 807. V. neo, D. P. in eo. codd. illic p. heic. V. P. sunt p. fiunt. V. comitia, D. coptia, P. cestia. 808. V. D. illac. V. stultam, D. stulta est. V. P. non miner, D. non minetur. 810. codd. Uideo. V. D. mala facta — est. 811. V. D. nequid. 812. V. habeam. V. ut neque ut hunc. D. ut neque ad hunc. P. neque ut adhunc. In V. v. 810 et 811 commutati sunt. 813. V. diniarchus, P. Dinarchus. V. D. dicis ponderas p. desponderas, P. dixi sponderas. 814. V. his p. is — tuo p. tua. 815. P. om. tu. V. insipienter sipienter. 817. V. cuipam, D. quippiam. V. D. confer. P. in mutum qui culpam confert. V. quid loqui p. quod nequit loqui, D. quod loqui. P. qui loqui non potest. 818. V. D. fabularem, P. fabulare. codd. possit. V. D. defenderem. 819. codd. omnes: non vinum moderari sed vinum non solent, nisi quod P. om. non posterius. Verba deficientia restituit Camerarius,

820 Qui quidém probi sunt: vérum, qui improbúst, si subbibít,
Sive adeó caret teméto, tamen ab ingenio improbúst.

DINIARCHUS.

Scio equidém, quae nolo, múlta mi audiénda ob noxiám. (60)
Nam ego tibi me obnoxium ésse fateor, cúlpaecompótem.

ANCILLA.

Calliclés, vide quaeso insignem ne faciás iniuriám.
825 Reus solútus caussam dicit: testes vinctos attinés.

CALLICLES.

Solvite istas. Agite, abíte, tu domum ét tu autém domúm:
Eloquere haéc crae tu, ut púerum reddat, si quis eum petát. (65)
Eamus, tu, in ius.

DINIARCHUS.

Quid vis in ius me ire? tú es practor mihi.
Verum te óbsecro, ut tuam gnátam des mi uxórem, Calliclés.

CALLICLES.

830 Eundem pól te iudicásse istane quidém rem intellegó.
Nam haud mansisti, dum ego darem illam: tute súmpsisti tibi.
Nunc habeás, ut nactu's, vérum hoc ego te múltabo boló: (70)
Sex talénta magna dótis demam pro ista inscitiá.

DINIARCHUS.

Bene agis mécum.

820. V. D. probri — qui iam probus est si quam si bibit. P. qui improbus est siue bibit. 821. D. te me tu. V. D. ab ingenio timidus est improbus. P. om. timidus. cf. Non. 5, 11. 822. ob noxiam Palmerius: codd. obnoxia. Douza obnoxio. 823. codd. omm. Nam. V. essem, D. obnoxiam essem, V. cultae, D. P. culte. V. D. compotemi. 824. V. D. Callicies, P. Mi Callides. V. que somnem p. quaeso insignem, D. quae somneim, P. quaeso. 825. testes vinctos attines Lipsius. V. ta estis uicto sati ines. D. P. tam estis uicto sati ines, nisi quod P. satin est. 827. V. D. tu puerum, P. ut puerum. Scripsi: tu ut puerum. 828. V. intus. D. eamust intus, P. Eamus intus. codd. omnes: quid uis intus, nisi quod V. quiuis. V. D. etues p. tu es. 829. D. P. omm. mi. 830. V. D. pul te. P. stulte. Deinde istane quidem Bothius: codd. quidem istam. 831. V. dem p. dum, D. idem, P. ut. 833. V. malana dotes D. malana detes, P. malana dotis. D. dem an p. demam, V. ista scinscitia. D. istast incicidia, P. istac inscitia.

CALICLES.

Filium istine tuom te méliust repeteré.

835 Ceterum úxorem, quam primum potest, abdúce ex aedibùs.

Ego adeó iam illi remittam nuncium ádfini meó:

Dicam ut áliam conditionem filio inveniat suó.

(75)

DINIARCHUS.

At ego ab háe puerum repóseam, ne mox inficias eát.

Nugae! nam ipsa haec ultro, ut fáctum est, fecit ómnem rem palám.

840 Sed nimum pol opportúne eapse eecam égreditur forás.

Ne ista stímulum longum habét, quae usque illinc cór pungit meum.

PHRONESIUM. DINIARCHUS. ASTAPHIUM.

PHRONESIUM.

Blitea et lútea est meretrix, nisi quae sapit in vino ad rem suám:

Si alia mēmbra vino mádeant, cor sit sáltem sobriúm.

Nam mihi dividiae est, tonstricem meam sic málcatam malé,

845 Quia dixit, cum Diniárcchi puerum invéntum filium.

DINIARCHUS.

Lubido adire est, quam penes ést mea omnis rēs et liberi.

(5)

PHRONESIUM.

Video eecúm, qui amans tutórem med adóptavit bonis.

DINIARCHUS.

Mulier, ád te sum proféctus.

PHRONESIUM.

Quid agitúr, voluptas meá?

834. V. D. tum te, P. tute. 835. V. uxorum, D. uxorem qua primum. V. potes abdu, D. potest abduci. 836. codd. adimeo p. affini meo. 838. V. D. et p. eat. 839. codd. Nihil est. Scripsi Nugae, codd. et (scil. ec) p. haec. V. D. factus p. factum est. 840. codd. opportuna. Deinde eapse eecam Bothius: V. eece ab se gregitur, D. P. eccc ab se egreditur. 841. V. longem, D. P. longe. V. cor pugit. D. cor pugit melim. P. compugit me p. cor pugit meum.

P. Phronesium meretrix. Dinarchus adulescens. Ascaphium ancilla. 842. P. om. et lutea. cf. Non. 80, 25. V. uno p. vino. 844. dividiae Bothius: codd. diuidia. V. D. est in tontricem. codd. omnes: sicut multam male. 845. codd. ea p. Quia. D. P. Dinarchi. 846. lubido adire est Pistoris: codd. ubi id audiuit. 847. amans tutorem Bothius: codd. manstutorem me adoptavis. 848. D. mumilier, ad te sum profectus Acidalius: codd. adsum profectust.

DINIARCHIUS.

Non volúptas: aufer nūgas. nil ego nūnc de istac re agó.

PHRONESIUM.

850 Scio meccástor, quid uelís, quid postulés et quid petás.

Me vidére et me te amáre postulás: pueram petís. (10)

DINIARCHIUS.

Di immortáles! ut planiloqua est! paucis út rem ipsam attigit!

PHRONESIUM.

Scio equidém sponsam tibi ésse et filium éx sponsa tuá,

Et tibi úxorem ducéndam: esse alibi iám animum tuóm,

855 Ut me quási pro derelicta sis habitúrus. sed tamén

Cogitáto, nus pusillus quam sit sápiens bestiá,

(15)

Aetatém qui uni cubili numquam cómmittit suám,

Quia, si unum óstium obsideátur, aliud pérfugium petit.

DINIARCHIUS.

Otium úbi erit, de istis rébus tum ampliús tecum loquár.

860 Nunc puerúm redde.

PHRONESIUM.

Immo, amábo, ut hos diés aliquos sinás

Eum esse apúd me.

DINIARCHIUS.

~~Minime~~

PHRONESIUM.

Amábo.

DINIARCHIUS.

Qui id opúst?

PHRONESIUM.

In rem meam ést. (20)

849. V. D. hunc. 850. codd. omnes: quid uis et quid postules. 851. codd. me uidere uis: delevit vis Góllerus. 854. codd. ducendam iam esse. Delevi iam. 855. V. D. Et quasi p. Ut me quasi p. Me quasi. D. delicta. V. sed amen, D. sed amem. 857. codd. quin o cubilium quam committit snm. 858. V. odium obsidiator, D. quasi unum obsidiator, P. quia unum obsideatur. V. D. alium. Deinde codd. omnes gerit p. petit. 859. V. D. odium. 861. P. esse eum. V. iam abo, D. iam abio. V. D. quid opus. P. minime nam eo quid opus. Deinde in rem meam est Pareus: V. D. iure meæ, P. in re mea.

Triduum hóc saltem, dum miles aliquo circumducitur,
 In eam rémoram: si quid habébo, tibi quoque étiam proderit.
 Si aufers púerum, a milite ómnis mihi spes tum ánimam efflaverit.

DINIARCHUS.

865 Factum cúpío, nam aliter fácere, si velím, non est locús.
 Nunc puero útere et procúra, quia unde prócures, habés. (25)

PHRONESIUM.

Multum amó te ob rem istam ecástor. ubi domi metues malúm,
 Fugito huc ád me: saltem amíeus mihi esto mánipulariús.

DINIARCHUS.

Bene valé, Phronesiúm.

PHRONESIUM.

Jam me tuom óculum non vocás?

DINIARCHUS.

870 Id quoque ínterdum furtive nomen cómmemorabitúr.

PHRONESIUM.

Num quid vís?

DINIARCHUS.

Fac valeas. óperae mi ubi erit, ád te veneró. (30)

PHRONESIUM.

Ille quidem hinc abiit, abscéssit: dicere híc quidvis licét.

int. v. 11. 41 Verum est vérbum, quod memorátur: ubi amici, ibidem sunt opés.

Propter hunc spes etiam est, hódie detonsum íri militém,

875 Quem ego ecástor mage amo quám me, dum id, quod cúpío, inde auferó.

862. miles aliquo Bothius: codd. aliquo miles, nisi quod V. D. milis. 863. V. D. in eam rem, P. in ea re. Scripsi in eam remoram. 864. aufers Bothius: codd. auferes. Deinde codd. omnes tum mihi spes. Denique V. D. anima, P. animo. 865. V. D. re p. aliter, P. ne. 866. codd. quando p. quia unde. 867. amo Bothius: codd. amabo. Deinde codd. istam rem mecastor: Bothius ecastor. 868. codd. omnes: manubinaris. Scripsi manipularius, seil. vulgaris. 869. codd. omm. me. V. D. tum p. tuom. codd. omm. non. 870. codd. interim futatim. Scripsi interdum furtive. V. commerauiter, D. commemorabiter, P. commemora-viter. 871. Fac valeas Rittersbusius, Meursius et Acidalius: codd. facultas. mi ubi Bothius: codd. ubi mihi. 872. P. om. hinc. V. accessit, D. P. accessit. codd. hic quis nidelicet. 873. V. amicibidem opus. D. P. amici ibidem opus. Pius: ibidem sunt opes. 874. V. D. se p. est, quod P. om. Deinde D. geminat: se hodie. Denique V. D. tantum rimlitem, P. tantum militem. Scripsi detonsum iri militem. 875. D. P. omm. ego. V. D. ama. D. dudum p. dum, P. quam dudum id. V. auferue. D. P. auferre.

Quia cum multum abstulimus, haud apparet multum, quod datum est.
Ita sunt gloriae meretricum.

ASTAPHIUM.

Ah, tace, era!

PHRONESIUM.

Quidnam est? obsecro.

ASTAPHIUM.

Pater adest pueri.

PHRONESIUM.

Sine eumpse adire huc: sine, si is est, modo.

Sinito eum ipsum adire, ut coepit, ad me haec rectam si tenet.

880 Ne istum ecaster hodie astutis conficiam fallacis.

STRATOPHANES. ASTAPHIUM. PHRONESIUM. STRABAX.

STRATOPHANES.

Hocine amare est! Fero supplicium damnas ad amicam meam.
Utut illuc acceptum est, prius quod perdidit, hoc addam insuper.
Sed quid video eram atque ancillam ante aedis? adeunda haec mihi est.
Quid hic vos agitis?

PHRONESIUM.

Ne me appella.

STRATOPHANES.

Nimum saevis.

PHRONESIUM.

Sic ago.

876. Quia Bothius: codd. Quae. V. D. mutum. Deinde P. haud, D. aut, V. au. Denique apparet multum Bothius: codd. omnes multum apparet. 877. codd. aha tace quid est obsecro. 878. codd. omm. pater, quod addidit Bothius. Idem eumpse: codd. eum ipsum, nisi quod V. D. ipse. Deinde V. D. hunc p. huc. P. sui p. si is. 879. codd. Sine p. Sinito, nisi quod V. D. sin. Deinde V. D. ipse — cupit, P. cupio. Denique V. D. ad recta si tenent, P. ad me ac recta si tenent. 880. astutis Saracenus: codd. hastis confectum.

P. Miles. Ascaphium ancilla. Phronesium meretrix. Rusticus Strabax adolescens. 881. codd. Eo mihi amare, om. est. Deinde damnas Douza: codd. omnes damnis (cod. Lips. Roverianus iam bis). 882. Utut Gruterus: codd. Ut. Deinde illuc acceptum est Bothius: codd. illud acceptum sit. 883. V. D. uidet, P. uideon. Deinde haec mihi est Bothius: codd. est haec mihi. 884. V. D. appellat nimiu seni sic, P. appella nimum saenis. Addidi ago.

885 Potin ut mihi molestus né sis?

STRATOPHANES.

Quid id est, Astaphilitiúm? (5)

ASTAPHIUM.

Merito ecástor tibi suscénset.

PHRONESIUM.

Eho! anne istice etiam parúum

Male voló?

STRATOPHANES.

Ego mea volúptas, si quid péccavi priús,
Supplicium ad te hanc fero minam aúri: nisi mi erédis, respicé.

PHRONESIUM.

Manus vetát, priusquam penés sese habeat, quicquam crederé.
890 Pueró opúst cibum, opus est autem matri, quæ puerum lavit, (10)
Opus nutrici, ampullam ut hábeat veteris víni, largitér
Ut diés noctesque pótet: opus ligno, ópust carbonibús,
Fasciis opust, pulvínis, cunis, incunabulis:
Oleum opúst, farina púero opust, opúst totum diém.
895 Numquam hoc úno die efficiátur opus, quin ópus semper siét. (15)
Non enim póssunt militáres pueri elúvie educiér.

STRATOPHANES.

Respice érgo atque accipe hóce, qui istuc éfficias opús.

885. Potin ut Bothius: codd. Potin es ut. Deinde sies. Quid id est Astaphilitium Bothius: V. D. quid astapilitium est, P. quid est Ascaphilitium. 886. V. D. sibi p. tibi — legon p. eho, P. egou. Deinde codd. omnes: atque ne isti etiam. Scripsi anne istice etiam. 888. V. archane p. ad te hanc, D. ad hanc, P. est hanc. codd. minam fero. V. D. si mihi ridespice, P. si mihi rides. Acidalius: fero minam auri: nisi mi credis, Muretus: respice. 889. P. vetant — habeant. V. pane p. penes. 890. autem matri Bothius: codd. matri autem. 891. V. attut abeat, D. P. actute habeat. Scripsi ampullam ut habeat. 892. V. opust ieno, D. opust istic non, P. opus istic non, cod. Schobingeri lignis. Inde Bothius opus ligno. 893. V. falciis, D. P. faciis. 894. codd. farina purus est totum diem. 895. P. efficietur. 896. V. D. possum, codd. etanio exducier. Scripsi eluvie. 897. ergo atque accipe hoc Bothius: codd. ergo accipe hoc. P. Phronesio dat: Quid istuc est p. qui istuc. V. D. ex efficias.

PHRONESIUM.

Cedo, quamquám parum est.

STRATOPHANES.

Dabo mínam adhuc istie póstea.

PHRONESIUM.

Parum ést.

STRATOPHANES.

Tuo arbitrátu, quod iubébis, dabitur: dá nunc saviúm.

PHRONESIUM.

900 Mitte me, inquam, odiosus.

STRATOPHANES.

Nihil fit: non amór. teritur diés. (20)

Plus decém pondo auri amóre hoc pauxillisper perdidí.

PHRONESIUM.

Accipe hóc atque anfero íntro.

STRABAX.

Ubi mea amíca est gentiúm?

Neque ruri, neque hic operis quícquam facto: córrumpor sitú.

Ita misér cubando in lécto hic exspectándo obduruí.

905 Sed eecam vídeo. Heus, heus! amíca, quid agis?

STRATOPHANES.

Mála, quis heic homo ést?

PHRONESIUM.

Quem ego ecástor magis amó, quam tete.

STRATOPHANES.

Quám me? quomodó? (26)

898. V. D. ad omnae manucistic poste, nisi quod D. omne. P. Ad omne minus istie poste. V. D. *Phr.* Parust. 899. dabitur Gøllerus: V. adabitur, D. P. addabitur. 901. V. D. pondo moris pausilliper, P. pondo moris pauxilli. Non. 155, 33 pondo amoris pauxillisper. Scripsi pondo auri amore hoc. 902. P. aufero. V. D. me p. mea — centium, P. certum. 905. V. D. heus amicam, P. heus amica. Geminavi heus. Deinde V. D. mille quis illic homo est. P. om. mille. Scripsi: mala quis heic homo est. 906. P. mage, V. D. age. Deinde codd. omnes te p. tete.

PIRONESIUM.

Hoc modo, út molestus né sis.

STRATOPHANES.

Jamne abís, postquam aurum habés?

PIRONESIUM.

Condidi intro, quod dedisti.

STRABAX.

Ades, amíca, te adloquór.

PIRONESIUM.

Ad te ego ibo.

STRABAX.

Ad me, delícia mea?

PIRONESIUM.

Hérele véro serió.

STRABAX.

910 Quamquam egó tibi videor stúltus, gaudere áliqui me voló. (30)

Quamquam es bélla, tuo maló sis, nisi tui ego áliqui gaudeó.

PIRONESIUM.

Vin te ampléctar? saviúm dem?

STRABAX.

Quidvis fáce, quod gaudeám.

STRATOPHANES.

Meosne ante óculos ego illam pátiar alios ámplexariér?

Mortuom hérele me hodie satiust. Abstine hóe, mulier, manúm,

915 Nisi te méa manu commáccratam et húne vis emori. (35)

907. iamne Bothius: codd. iam. V. auru abis, D. aurum habens. 908. V. P. adest, D. abest. 909. codd. At ego ad te ibo, nisi quod V. atte. Deinde codd. om. mea, quod ego addidi. 911. codd. Nam quamquam. Delevi Nam. V. D. est bella. Deinde codd. omnes malo tuo p. tuo malo sis. Denique tuo p. tui. 912. V. D. Uinete amplectar et, P. Uine te amplectarier. Delevit et Gölleras. Deinde V. D. suavius. Denique codd. omnes om. quod. 914. me hodie satiust Brixius; V. D. medio, quod P. prorsus om. codd. omnes satius — manu. 915. codd. nisi-si. Deinde V. ui in macera, D. ui macera, P. in machaera. Scripsi commacratam. Denique codd. mori.

PIRONESIUM.

Nil inhiare satiust, miles, si te amari postulas.

Auro, haud ferro deterreri hic potis est, ne amet, Stratophanes.

STRATOPHANES.

Qui, malum, bella aut faceta es, quae ames hominem istiusmodi?

PIRONESIUM.

Venitue in mentem tibi, quod verbum in caeva dixit histrio?

920 Omnes homines ad suum questum callent nec fastidiunt. (40)

STRATOPHANES.

Huncine hominem te amplexari, tam horridum et tam squalidum?

PIRONESIUM.

Quamquam hic squalidus, quamquam hic horridus est, visus bellus mihi.

STRATOPHANES.

Dedin ego aurum?

PIRONESIUM.

Mihi? dedisti filio cibaria.

STRABAX.

Nunc hanc si tecum esse speras, alia opus auri mina.

STRATOPHANES.

925 Malam rem his et magnam.

STRABAX.

Magno opere serva tibi viaticum. (45)

Quid ista debet?

STRATOPHANES.

Tria.

STRABAX.

Quae tria nam?

STRATOPHANES.

Unguenta, noctem, savium.

916. V. nihil ipphari, D. nihili phlari, P. nihili phiari. Scripsi inhiare.
 917. codd. anfero p. haud ferro. V. D. deterrere potest, P. deterrere potes. V. D. stratopanes, quod P. om. 918. faceta Pius: V. ea cicta est p. faceta es, D. eatieta, P. caieta. V. D. homini istiusmodi, P. hominem istiusmodi. 919. P. venietne, V. D. dixi. 920. nec Bothius: codd. et. 921. V. D. amplexares, P. amplexarier. V. horriactasque alidum. 922. V. quali est p. squalidus, D. P. qualis est. Deinde codd. omnes: quam hic horridus, om. est. Denique V. D. citus bellum hi. P. citius bellum. Lipsius e Vat. squalis est quamquam hic horridus, scitus, bellus est mihi. 923. D. P. Dedi. codd. omnes dedixisti p. dedisti. V. D. cibariam. 924. codd. si hanc p. hanc si. 925. codd. is et magna. V. tibi atieum, D. tibus atticum, P. tibatticum. 926. V. isti debe, D. P. isti debet. Deinde V. isi tria (scil. St. tria). D. P. nisi tria. Denique V. nocte, D. P. noctes.

PHRONESIUM.

Par parí respondet. vérum nunc tu sáltem me si amás,
Da mihi de tuis delíciis, quicquid ést, pauxillulúm.

STRATOPHANES.

Quid id, amábo, est, quod dem? díe dum: dona huius sí superet, ferés.

PHRONESIUM.

930 Vana cáptas.

STRATOPHANES.

Dic sis.

PHRONESIUM.

Abi, abi.

STRATOPHANES.

Consultá dum istue, mi homó. (50)

Cave faxít volnus tibi haéc iam, cui sunt déntis ferrei.
Volgo ad se ómnis intrómittit: abstine istac tu manúm.

STRABAX.

Jam, hercle, iám magno maló tuo vapulá, vir strenuós.

STRATOPHANES.

Dedi ego huic aúrum.

STRABAX.

At ego argéntum.

STRATOPHANES.

At ego pállam et purpurám.

STRABAX.

935 At ego ovés et lanam et ália multa, quae poscet, dabó. (55)

Meliust té minis certáre mecum quám minaciis.

927. codd. nunc saltem si amas. 928. V. D. Dan, P. clam. Deinde codd. omnes: tu mihi de tuis delictis. Denique V. D. sum quicquid pusillulum, nisi quod D. pausillulum, P. sum, omissis ceteris. 929. V. Quid ita alabo, D. Quid ita ab auo. Deinde V. D. idem p. dem. Denique codd. omnes, etiam P. qui cetera omnia omisit, dictum super fert. Addidi: dona huius si. 930. V. Capas. D. P. Capas. Scripsi captas et addidi Vana. Deinde codd. omnes dicunt p. dic sis. Porro V. auauí, D. P. ab auí. Denique codd. omnes: consultam istue mihi homo. Scripsi consulta dum istue mi homo. 931. codd. faxis. V. uomus. Deinde codd. omnia haec. 932. P. istane p. istae tu. 933. codd. omnes omnia malo: addidit Bothius. Deinde codd. omnes tu p. tuo, nisi quod V. tut. 934. V. D. mirum p. aurum. codd. omnes: eat a pale puram p. at ego pallam et purpuram. 935. V. D. etiam p. et lanam. P. etiam. V. D. roseet p. poscet. V. dolum p. dabo. 936. codd. melius te minister certare, nisi quod V. certarem.

PHRONESIUM.

Lepidus écastor mortális! Mi Strabáx, perge, obsecró.
Stultus átque insanus dámnis certant: nós salvae sumús.

STRATOPHANES.

Age, priór, tiro, aliquid dá.

STRABAX.

Immo tu priór perde et peri.

STRATOPHANES.

940 Em tibi talentum argénti: Philippicum aés est: tene tibi. (60)

PHRONESIUM.

Tanto mélior: noster ésto, sed de vóstro vivitó.

STRATOPHANES.

Ubi est, quod tu das? solve zónas. Provoeátor, quid timés?

STRABAX.

Tu peregrínus es: hic hábito: num timeó, si ego ambuló?
Pecua ad hánc collo in crumina ego obligáta deferó.

STRATOPHANES.

945 Quid dedit? Ut distinxí hómínem.

STRABAX.

Immo ego te véro eo, quod dedi. (65)

PHRONESIUM.

I intro amábo et tu ergo hac mécum: et tu eris mécum et hic quidéem.

STRABAX.

Quid tu? quid ais? cum hocine ésse te?

STRATOPHANES.

Ego enim pósterior dedi.

937. V. D. mortalis est, P. mortalis es. Deinde mi Strabax Bothius: codd. Strabax mi. 939. tiro aliquid da Bothius: V. tiro aliquid, D. tyranno aliquid. P. tiro aliquid. 940. D. P. hem. V. D. tale aetum. Deinde Philippicum aes est Brixius: V. philippices, D. philippices est, P. Philippei est. 941. codd. et p. de. 942. provocator Acidalius: codd. prouocatur. 943. codd. omn. es. Deinde V. nunc meos nego ambulo, D. P. nunc meos non ego ambulo. Scripsi num timeo si ego ambulo. 944. P. om. hanc. Deinde collo in crumina ego Priscianus I p. 270 ed. Hertz: codd. ego in crumina, om. collo. 945. codd. dedi p. dedit. V. dixinxi, D. distinxi. codd. omnes: ego vero, qui dedi. 946. V. D. In intro, P. intro. V. D. tu uergo. codd. omnes a p. hac. Denique codd. omnes tu eris mecum quidem, nisi quod P. quid est p. quidem. Scripsi: et tu eris mecum et hic quidem. 947. P. tu hoc ne p. hocine. Addidi: esse te. codd. omn. enim: addidit Acidalius.

PIRONESIUM.

Tu dedisti: hic iam datūrust: istuc hábeo, hoc expetó.
Verum utriq̄ue mos gerátur amborum éx sententiá.

STRATOPIANES.

950 Fiat: út rem gnatam video, hoc accipiúndum est, quod datír. (70)

STRABAX.

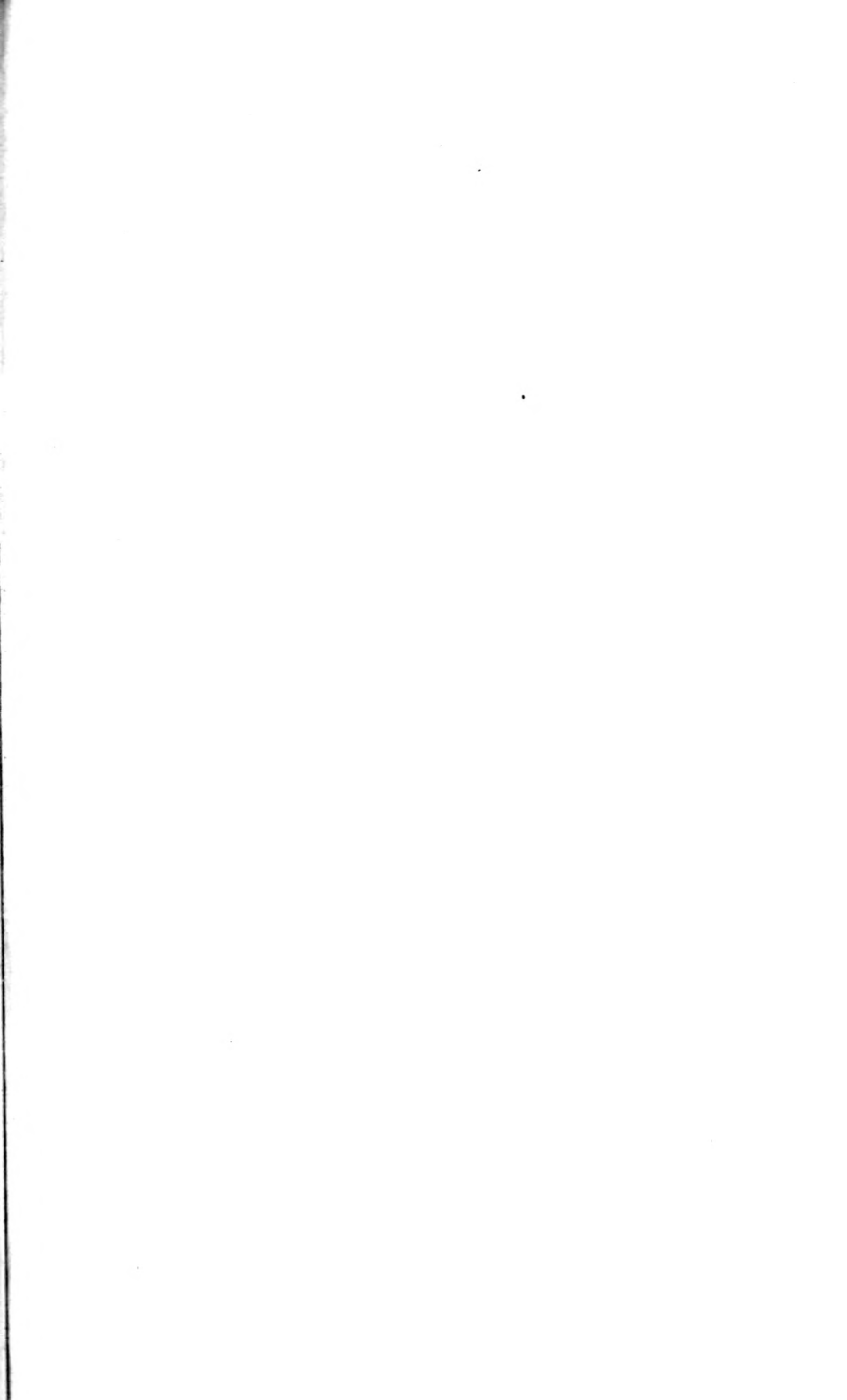
Meum quidém te lectum cérte ego occupáre non sinám.

PIRONESIUM.

Lepide ecástor aucupávi atque ex meá sententiá,
Meamque ut rém deceat bene géstam, vostram rúrsus bene gerám.
Remeabó: si uterque animátust facere hoc, fácite uti sciám.
955 Veneris cáussa adplaudite: éius haec in tutéla est fabulá. (75)

948. codd. omm. hic. P. daturus es p. est. 950. P. gratam. V. D. quo p. quod. 951. codd. omm. ego. Deinde codd. omnes sinem. 952. ecastor aucupavi atque Non. p. 467, 11: codd. mecastor aucupabatque. 953. D. P. Aeque p. Meamque. V. D. debere ne gestam, P. bene gestam. Scripsi: deceat bene gestam. V. rursu, D. P. rursus. 954. V. D. Romabo P. Amabo. Scripsi remeabo. Deinde P. sicut, V. D. siquid. Scripsi si uterque. Denique codd. facere faciam ut sciam. Scripsi facere hoc facite uti sciam. 955. V. Ueneri. — Addunt denique codd. omnes versum: *Spectatores, bene valete: plaudite atque exurgite*, qui mihi quidem spurius videtur.

Ceterum corrigenda et addenda esse video haec: p. 9 l. paenultima del. multis hominibus, l. ultima adde P. omnibus p. hominibus. p. 19 adnotatt. l. 6 ad 218. amicust A. adde: ceteri amicus est, p. 30 adnott l. 6 ser. meo es p. est.

181043

Plautus, Titus Maccius. Truculentus
Truculentus; ed. by Gonnert.

LL
P7217trG

NAME OF BORROWER

University of Toronto
Library

DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET

Acme Library Card Pocket
Under Pat. "Ref. Index File"
Made by LIBRARY BUREAU

